

**EKONOMSKA POLITIKA REPUBLIKE SRPSKE
ZA 2014. GODINU**

Sadržaj

1. UVOD	2
2. MAKROEKONOMSKA KRETANJA	3
2.1. MEĐUNARODNO EKONOMSKO OKRUŽENJE.....	3
2.2. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U REPUBLICI SRPSKOJ	5
3. CILJEVI EKONOMSKE POLITIKE REPUBLIKE SRPSKE U 2014. GODINI I PROJEKCIJE MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA	11
4. KLJUČNE POLITIKE REPUBLIKE SRPSKE U 2014. GODINI	13
4.1. POVEĆANJE PRIVREDNE AKTIVNOSTI I ODRŽIV RAST ZAPOSLENOSTI.....	13
4.2. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI PRIVREDE SRPSKE	19
4.3. BORBA PROTIV KRIMINALA I KORUPCIJE I USPOSTAVLJANJE EFIKASNOG I PRAVEDNOG PRAVOSUĐA	28
4.4. STABILNOST JAVNIH FINANSIJA I STVARANJE USLOVA ZA SMANJENJE NELIKVIDNOSTI PRIVREDE	29
4.5. POBOLJŠANJE POLOŽAJA SVIH KATEGORIJA DRUŠTVA.....	32
4.6. UNAPREĐIVANJE FINANSIJSKOG SEKTORA	36
4.7. EVROPSKE INTEGRACIJE I JAČANJE REGIONALNE SARADNJE	38
5. REALIZACIJA EKONOMSKE POLITIKE	38

1. UVOD

Izrada Ekonomske politike Republike Srpske za 2014. godinu predviđena je Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2013. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 14/13) i predstavlja dokument koji definiše ciljeve ekonomske politike i osnovne sektorske politike Vlade Republike Srpske u 2014. godini. Ujedno, sagledava makroekonomska kretanja u međunarodnom okruženju i Republici Srpskoj, njihov međusobni uticaj, te daje projekcije makroekonomskih pokazatelja za iduću godinu.

U izradi Ekonomske politike učestvuju sva ministarstva i institucije Republike Srpske u skladu sa svojim resornim nadležnostima, dok Ministarstvo finansija ima ulogu da usklađuje pojedine politike sa mogućnošću njihovog finansiranja i formalno je predlagrač pred Vladom i Narodnom skupštinom Republike Srpske.

Pri izradi Ekonomske politike za 2014. godinu, uzeti su u obzir važeći zakonski, podzakonski i drugi akti, postojeće politike, te njihove izvjesne izmjene, odluke institucija Republike Srpske, institucija BiH, kao i dogovori sa međunarodnim finansijskim institucijama.

Na osnovu detaljne analize stanja po svim oblastima, ciljevi Ekonomske politike Republike Srpske u 2014. godini su:

- povećanje privredne aktivnosti i održiv rast zaposlenosti,
- povećanje konkurentnosti privrede Srpske,
- borba protiv kriminala i korupcije i uspostavljanje efikasnog i pravednog pravosuđa,
- stabilnost javnih finansija i stvaranje uslova za smanjenje nelikvidnosti privrede,
- poboljšanje položaja svih kategorija društva,
- unapređivanje finansijskog sektora i
- evropske integracije i jačanje regionalne saradnje.

2. MAKROEKONOMSKA KRETANJA

2.1. MEĐUNARODNO EKONOMSKO OKRUŽENJE

Oporavak svjetske privrede od globalne ekonomske krize usporen je u drugoj polovini 2011. godine. Negativni trendovi u vidu novog talasa krize ponovo se javljaju u 2012. godini, uzrokovani oslabljenom globalnom tražnjom, visokom nezaposlenošću, te visokim fiskalnim deficitom i javnim dugom. Ovo je posebno karakteristično za evrozonu, gdje su kvartalne stope realnog rasta BDP-a u 2012. godini iznosile 0,2%, -0,9%, -0,9% i -1%, odnosno na godišnjem nivou -0,6%¹.

Iako je usvojen sporazum o koordinaciji fiskalne pomoći u okviru EU, sa ciljem jačanja budžetske discipline zemalja potpisnica i traženja sistemskog rješenja kojim bi se zaštitili investitori i zaustavilo širenje krize na ostale članice evrozone, neizvjesnost u rješavanju krize u evrozoni utiče na nestabilnost finansijskog tržišta i usporavanje oporavka u realnom sektoru na globalnom nivou.

¹ Izvor: Eurostat, oktobar 2013. godine.

Prema projekcijama MMF-a iz oktobra 2013. godine, globalni rast je i dalje spor. U periodu izlaska iz globalne ekonomske krize, razvijene zemlje su postigle određeni nivo rasta, dok je rast privreda zemalja u razvoju usporen. Najveći podsticaj globalnom rastu očekuje se iz SAD-a, gdje se, nakon fiskalnih mjera u ovoj godini, predviđa ubrzanje privredne aktivnosti i fiskalna konsolidacija.

Tabela 2.1: Pregled projekcija MMF-a, oktobar 2013. godine

	Projekcije			
	2011	2012	2013	2014
Realni rast BDP-a, %				
Svijet ukupno	3,9	3,2	2,9	3,6
Razvijene ekonomije	1,7	1,5	1,2	2
SAD	1,8	2,8	1,6	2,6
Evropska unija	1,7	-0,3	0	1,3
Evrozona	1,5	-0,6	-0,4	1
Centralna i i istočna Evropa	5,4	1,4	2,3	2,7
Potrošačke cijene				
Razvijene zemlje	2,7	2	1,4	1,8
Zemlje u razvoju	7,1	6,1	6,2	5,7
Rast cijene nafte, u dolarima, godišnje promjene, %	31,6	1	-0,5	-3

Izvor: IMF, World Economic Outlook, October 2013.

Za evrozonu se ističe da će se u 2014. godini u ključnim zemljama biti oporavak, jer se očekuje smanjenje fiskalnih ušteda, dok će se privredna aktivnost u rubnim zemljama stabilizovati, a efekat u tim zemljama je oslabljen zbog otežanih kreditnih uslova. U skladu sa tim, u evrozoni se očekuje privredni rast od 1% u 2014. godini, nakon smanjenja od 0,4% u 2013. godini. Za zemlje centralne i istočne Evrope, predviđa se postepeni rast od 2,3% u 2013. i 2,7% u 2014. godini. Ovome doprinosi oporavak potražnje u Evropi i poboljšanje domaćih finansijskih uslova.

Prema istim projekcijama, izvoz iz zemalja u razvoju će biti podstaknut privrednim rastom u razvijenim zemljama i stabilnom potrošnjom zbog zaustavljanja porasta nezaposlenosti. Takođe se očekuje da će fiskalne politike biti neutralne, a realne kamatne stope ostati niske, što bi trebalo da podstakne investicije. Međutim, uslovi eksternog finansiranja su pooštreni, što povećava ograničenja na strani ponude finansijskih sredstava.

Prema projekcijama Evropske komisije, u zemljama Evropske unije, nakon recesije u 2012. godini, a zatim stabilizacije u prvom kvartalu i rasta u drugom kvartalu 2013. godine, u drugoj polovini 2013. godine očekuje se privredni rast od 0,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Na godišnjem nivou, u 2013. godini očekuje se realni rast BDP-a od 0% u EU i -0,4% u evrozoni. U 2014. godini se predviđa postepeno ubrzanje privrednog rasta do 1,4% u EU i 1,1% u evrozoni. Očekuje se da će značajne strukturalne reforme i fiskalna konsolidacija, koje se posljednjih godina primjenjuju u zemljama EU omogućiti da u 2014. i 2015. godini domaća potražnja postepeno postane pokretač razvoja u Evropi.

Međutim, očekivani oporavak privrede u zemljama EU nije dovoljno jak da smanji nezaposlenost, tako da procijenjena stopa nezaposlenosti u 2013. godini iznosi 11,1% (EU) i 12,2% (evrozona). U 2014. godini se predviđa stabilizacija na tržištu rada, te blago smanjenje nezaposlenosti u 2015. godini na 10,7% u EU i 11,8% u evrozoni, iako se pretpostavlja da će i dalje ostati velike razlike među zemljama članicama.

Što se tiče inflacije, projektovan je relativno nizak nivo od 1,6% u 2014. i 2015. godini u EU i 1,5% i 1,4% respektivno u evrozoni.

Tabela 2.2: Projekcije Evropske komisije, novembar 2013

	Realna stopa rasta BDP-a			Inflacija			Nezaposlenost		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
EU	0	1,4	1,9	1,7	1,6	1,6	11,1	11	10,7
Evrozona	-0,4	1,1	1,7	1,5	1,5	1,4	12,2	12,2	11,8

Izvor: Autumn 2013 economic forecast: Gradual recovery, external risks

Upoređujući stope rasta realnog BDP-a naših značajnijih spoljnotrgovinskih partnera sa Republikom Srpskom, vidi se da je u 2012. godini, kada je u Republici Srpskoj zabilježeno smanjenje realnog BDP-a za 1%, značajno veće smanjenje zabilježeno u Italiji, Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji, dok su Njemačka i Austrija imale pozitivne stope rasta realnog BDP-a. Procjene za 2013. godinu pokazuju da će pozitivnu stopu rasta realnog BDP-a pored Republike Srpske, ostvariti Srbija, Njemačka i Austrija, dok se očekuje da će negativnu stopu rasta imati Slovenija, Italija i Hrvatska. Što se tiče projekcija za 2014. godinu, jedino će od posmatranih zemalja Slovenija i dalje imati negativnu stopu rasta od 1%, dok se predviđa stopa rasta za Italiju od 0,7%, za Hrvatsku 0,5%, i nešto više za Njemačku 1,7%, Austriju 1,6% i Srbiju 1,5%, što će pozitivno uticati na privredna kretanja u Republici Srpskoj.

Tabela 2.3: Pregled osnovnih makroekonomskih parametara za značajnije spoljnotrgovinske partnere Republike Srpske

		2012	2013	2014	2015
Realni rast BDP-a, u %	Italija	-2,5	-1,8	0,7	1,2
	Srbija	-1,7	1,7	1,5	2
	Hrvatska	-2	-0,7	0,5	1,2
	Slovenija	-2,5	-2,7	-1	0,7
	Njemačka	0,7	0,5	1,7	1,9
	Austrija	0,9	0,4	1,6	1,8
Inflacija (%)	Italija	3,3	1,5	1,6	1,5
	Srbija	7,3	8,2	4,9	5,3
	Hrvatska	3,4	2,6	1,8	2
	Slovenija	2,8	2,1	1,9	1,5
	Njemačka	2,1	1,7	1,7	1,6
	Austrija	2,6	2,2	1,8	1,8
Stopa nezaposlenosti (%)	Italija	10,7	12,2	12,4	12,1
	Srbija	23,9	24	24	23,1
	Hrvatska	15,9	16,9	16,7	16,1
	Slovenija	8,9	11,1	11,6	11,6
	Njemačka	5,5	5,4	5,3	5,1
	Austrija	4,3	5,1	5	4,7

Izvor: Autumn 2013 economic forecast: Gradual recovery, external risks

Generalno se može reći da iako se finansijska situacija na tržištu poboljšala i da su kamatne stope u padu, to još nije dovoljno za znatniji rast realne ekonomije. U uslovima i dalje ograničene domaće tražnje, očekuje se da će izvoz zemalja članica biti pokretač privrednog rasta ove godine, tako da većina zemalja očekuje veću profitabilnost u izvoznom sektoru i suficit tekućeg računa. Oporavak domaće tražnje i investicija u zemljama EU očekuje se iduće godine, uz pretpostavku da će se nastaviti sa politikom sprečavanja ponovnog intenziviranja dužničke krize.

2.2. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U REPUBLICI SRPSKOJ

Ekonomska kretanja u Evropskoj uniji uticala su i na privredna dešavanja u Republici Srpskoj. Na osnovu zabilježenih makroekonomskih pokazatelja, evidentno je da je u 2012. godini ekonomija Republike Srpske bilježila smanjenu privrednu aktivnost u odnosu na 2011. godinu, kada su postojali znakovi privrednog oporavka u skladu sa evropskim i svjetskim trendom. U 2012. godini su ostvarene kvartalne stope realnog rasta BDP-a od -1,7%, -0,7%, -1,1% i -0,6%, na osnovu kojih se vidi da krajem prethodne godine ipak dolazi do usporavanja pada BDP-a. U prilog tome govori i činjenica da su u prvom i drugom kvartalu 2013. godine ostvarene pozitivne stope realnog rasta BDP-a od 0,9% i 1,3%². Istovremeno, stope rasta realnog BDP-a u EU u prva dva kvartala 2013. godine iznosile su -1,5% i -0,2%, respektivno. Očekuje se da će u Republici Srpskoj stopa realnog rasta BDP-a u 2013. godini iznositi 0,9%.

Analizom kvartalnih stopa BDP-a u zemljama koje su najznačajniji izvozni partneri Republike Srpske u 2012. godini, ustanovljeno je da su četiri zemlje (Italija, Srbija, Hrvatska i Slovenija), u koje je Republika Srpska plasirala više od polovine svog izvoza, imale pad privredne aktivnosti u sva četiri kvartala.

Što se tiče strukture BDP-a Republike Srpske, u 2012. godini najveće učešće su imala sljedeća područja: Trgovina na veliko i malo (12,2%), Javna uprava i odbrana, Obavezno socijalno osiguranje (10,2%), Poljoprivreda (9,7%) i Prerađivačka industrija (7,8%). Najveći doprinos realnom rastu BDP-a u 2012. godini dale su oblasti: Javna uprava i odbrana, Obavezno socijalno osiguranje (0,3 p. p.) i Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (0,2 p. p.), dok su najveći doprinos realnom padu dale oblasti: Poljoprivreda (-0,8 p. p.), Prerađivačka industrija (-0,4 p. p.), Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom (-0,2 p. p.) i Građevinarstvo (-0,1 p. p.). Osnovni razlog realnog smanjenja BDP-a u poljoprivredi i proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom posljedica je nepovoljnih vremenskih uslova početkom 2012. godine, a zatim sušnog perioda koji je uslovio veliki međugodišnji pad poljoprivredne proizvodnje.

U 2012. godini u Republici Srpskoj zabilježena je prosječna stopa inflacije od 2,1%. U toku 2013. godine dolazi do smanjenja inflatornih kretanja, tako da u periodu januar – septembar stopa inflacije iznosi 0,4%. Procjenjuje se da će u 2013. godini godišnja stopa inflacije iznositi 1%, dok projekcija za 2014. godinu iznosi 1,6%.

Stopa rasta industrijske proizvodnje³ je 2009. godine iznosila 10,7%, u 2010. godini 5,3%, a u 2011. godini 5%. U 2012. godini došlo je do smanjenja fizičkog obima industrijske proizvodnje za 4% u odnosu na prethodnu godinu, prvenstveno zbog loših uslova za proizvodnju električne energije i usporavanja rasta industrijske proizvodnje. U periodu januar – septembar 2013. godine, prosječna stopa rasta industrijske proizvodnje u Republici Srpskoj ponovo bilježi rast od 4,4% kao rezultat rasta u sva tri područja: proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom 5%, prerađivačka industrija 4,4% i vađenje ruda i kamena 0,8%.

Nakon visokih stopa rasta izvoza od 30,2% u 2010. godini i 17,6% u 2011. godini, do kojih je dovela prvenstveno povećana inostrana tražnja, a u skladu sa sveopštim oporavkom privreda zemalja u okruženju, u 2012. godini je zabilježeno smanjenje izvoza od 7,3%, dok je uvoz smanjen za 2% u odnosu na prethodnu godinu. U periodu januar – septembar 2013. godine, u odnosu na isti period prošle godine, Republika Srpska bilježi povećanje obima spoljnotrgovinske razmjene za 0,3%, kao rezultat povećanja izvoza za 7,5% i istovremeno smanjenja uvoza za 3,5%. Pokrivenost uvoza izvozom za prvih devet mjeseci 2013. godine iznosi 58,3%. Na povećanje izvoza Republike

² Republički zavod za statistiku Republike Srpske – Saopštenja statistike nacionalnih računa, broj: 182/13 od 25. 07. 2013. i 242/13 od 30. 09. 2013.

³ Prosječne godišnje stope promjene industrijske proizvodnje u Republici Srpskoj izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa (u %), (2010 = 100).

Srpske u najvećoj mjeri uticalo je povećanje izvoza električne energije, te povećanja izvoza namještaja i obuće.

Najveći izazov sa kojim se susreće Republika Srpska, kao i druge zemlje u okruženju i šire, jeste nezaposlenost. Anketna stopa nezaposlenosti u Republici Srpskoj je 27% u 2013. godini. Prema podacima i procjenama međunarodnih finansijskih institucija, nezaposlenost se povećava i u zemljama u okruženju. Za BiH se procjenjuje da bi u 2014. godini stopa nezaposlenosti trebala da iznosi 25,5%, što predstavlja smanjenje u odnosu na 2013. godinu.

Kretanje broja nezaposlenih lica u Republici Srpskoj ima pozitivan trend, odnosno taj broj se smanjuje u ovoj godini iz mjeseca u mjesec, i istovremeno je evidentan manji broj nezaposlenih u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je broj nezaposlenih u oktobru ove godine bio 148.917 lica i manji je od broja nezaposlenih u istom mjesecu 2012, ali i od broja nezaposlenih u istom mjesecu 2011. godine.

Anketna stopa zaposlenosti u Republici Srpskoj smanjena je sa 35,3% u 2012. na 34,6% u 2013. godini. Broj zaposlenih u Republici Srpskoj u martu 2013. godine bio je 236.975 lica, što je za 0,2% manje u odnosu na mart 2012. godine.

Prosječna neto plata u Republici Srpskoj u periodu januar – septembar 2013. godine iznosila je 807 KM, što je za 1,3% manje u odnosu na prosječnu neto platu isplaćenu u 2012. godini koja je iznosila 818 KM. Na smanjenje prosječne neto plate u najvećoj mjeri uticalo je smanjenje plata u oblastima javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, obrazovanje, stručne, naučne i tehničke djelatnosti.

Prema statistici platnog bilansa Centralne banke BiH, u prvom polugodištu ostvaren je deficit tekućeg računa BiH od 750 miliona KM, što je značajno manje nego u istom periodu prethodne godine, kada je deficit tekućeg računa iznosio 1,2 milijarde KM. Osnovni razlog poboljšanja vanjske pozicije BiH ekonomije jeste u povoljnijem kretanju spoljnotrgovinske robne razmjene u prvoj polovini 2013. godine, kada je zabilježen rast izvoza i smanjenje uvoza. Naime, deficit tekućeg računa BiH u 2012. godini dostigao je 9,7% BDP-a, a dosadašnji podaci za ovu godinu ukazuju da bi u 2013. godini trebalo doći do značajnijeg poboljšanja, odnosno do relativne stabilizacije platnog bilansa.

Strana ulaganja u BiH⁴ u prvih šest mjeseci 2013. godine iznose 385 miliona KM, što je nešto više nego u istom periodu 2012. godine, kada je ukupno za cijelu godinu zabilježen iznos od 557,6 miliona KM stranih investicija. U Republici Srpskoj u 2012. godini, prema istom izvoru, evidentirano je 354,3 miliona KM direktnih stranih investicija.

Javni dug Republike Srpske, koji obuhvata unutrašnji i spoljni dug budžeta Republike, unutrašnji i spoljni dug jedinica lokalne samouprave, te unutrašnji dug vanbudžetskih fondova i Kliničkog centra Banjaluka na dan 31. decembar 2012. godine je iznosio 3.770,2 miliona KM, dok je procjena za kraj 2013. godine 3.856,5 miliona KM. Ukupan dug Republike Srpske, koji pored javnog duga obuhvata i spoljni dug javnih preduzeća i IRBRS, na dan 31. decembar 2012. godine je iznosio 4.669,0 miliona KM, dok je procjena za kraj 2013. godine 4.845,7 miliona KM.

Tabela 2.4. Ukupan dug Republike Srpske na dan 31. decembar 2012. i procjena za 2013. godinu

Stanje duga	31. 12. 2012.	kraj 2013.	Indeks	31. 12. 2012.	kraj 2013.
	U milionima KM			% u ukupnom dugu	

⁴ Izvor: Centralna banka BiH.

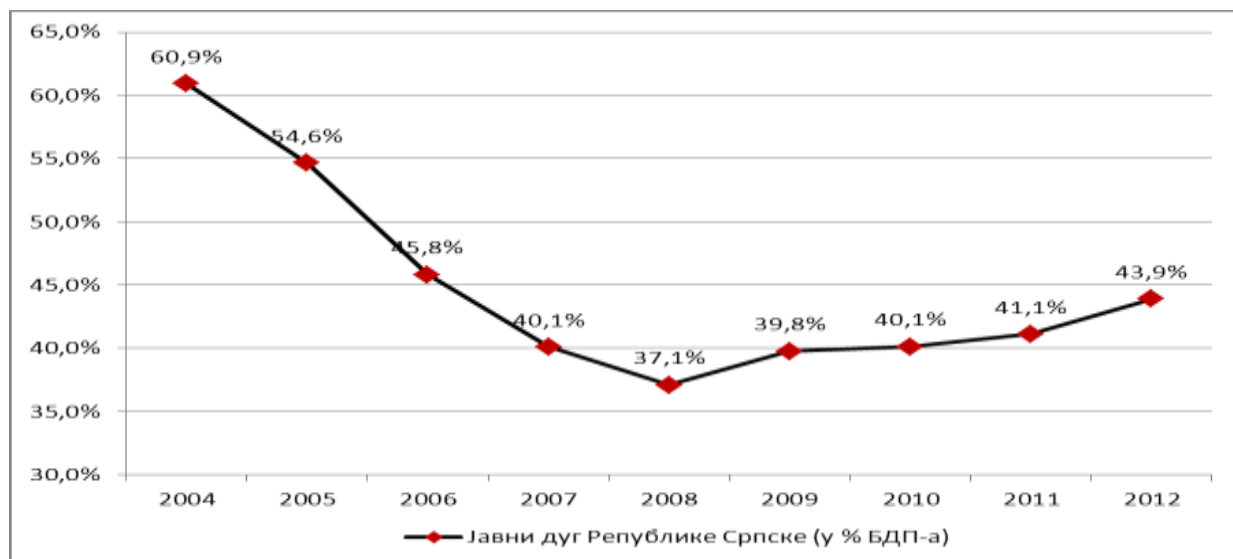
1	Spoljni dug:	2.653,2	2.815,1	106,1	56,8%	58,1%
	1.1. Republike Srpske (budžeta)	1.721,4	1.777,6			
	1.2. jedinica lokalne samouprave	33,0	48,1			
	1.3. javnih preduzeća i IRB-a	898,8	989,3			
2	Unutrašnji dug:	2.015,8	2.030,7	100,7	43,2%	41,9%
	2.1. Republike Srpske (budžeta)	1.410,1	1.412,5			
	2.2. jedinica lokalne samouprave	321,8	343,4			
	2.3. fondova socijalne sigurnosti i KBC	283,9	274,8			
3	Dug Republike Srpske (budžeta), (1.1. + 2.1)	3.131,5	3.190,1	101,9	67,1%	65,8%
4	Dug jedinica lokalne samouprave (1.2. + 2.2)	354,8	391,6	110,4	7,6%	8,1%
5	Dug fondova socijalne sigurnosti i KBC (2.3)	283,9	274,8			
6	Dug javnih preduzeća i IRB (1.3)	898,8	989,3	110,1	19,2%	20,4%
7	JAVNI DUG (3 + 4 + 5)	3.770,2	3.856,5	102,3	80,8%	79,6%
8	UKUPAN DUG (3+4+5+6)	4.669,0	4.845,7	103,8	100%	100%

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Prema tome, učešće javnog duga u BDP-u na kraju 2013. godine iznosiće 44,4% BDP-a, dok će ukupan dug Republike Srpske iznositi 55,8% BDP-a, što je značajno ispod zakonom propisane granice, i još više ispod kriterijuma iz Mاستrihta. Ako pogledamo na kojim pozicijama je došlo do značajnijeg rasta duga u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu, vidimo da je to spoljni dug javnih preduzeća i IRBRS, što znači da su osnovni razlozi zaduženja u 2013. godini bili investiciona aktivnost javnih preduzeća i podrška privredi preko IRBRS. Prema procjenama Ministarstva finansija Republike Srpske, učešće javnog duga u BDP-u u Republici Srpskoj u 2014. godini će iznositi 43,3% BDP-a (Slika 2.3).

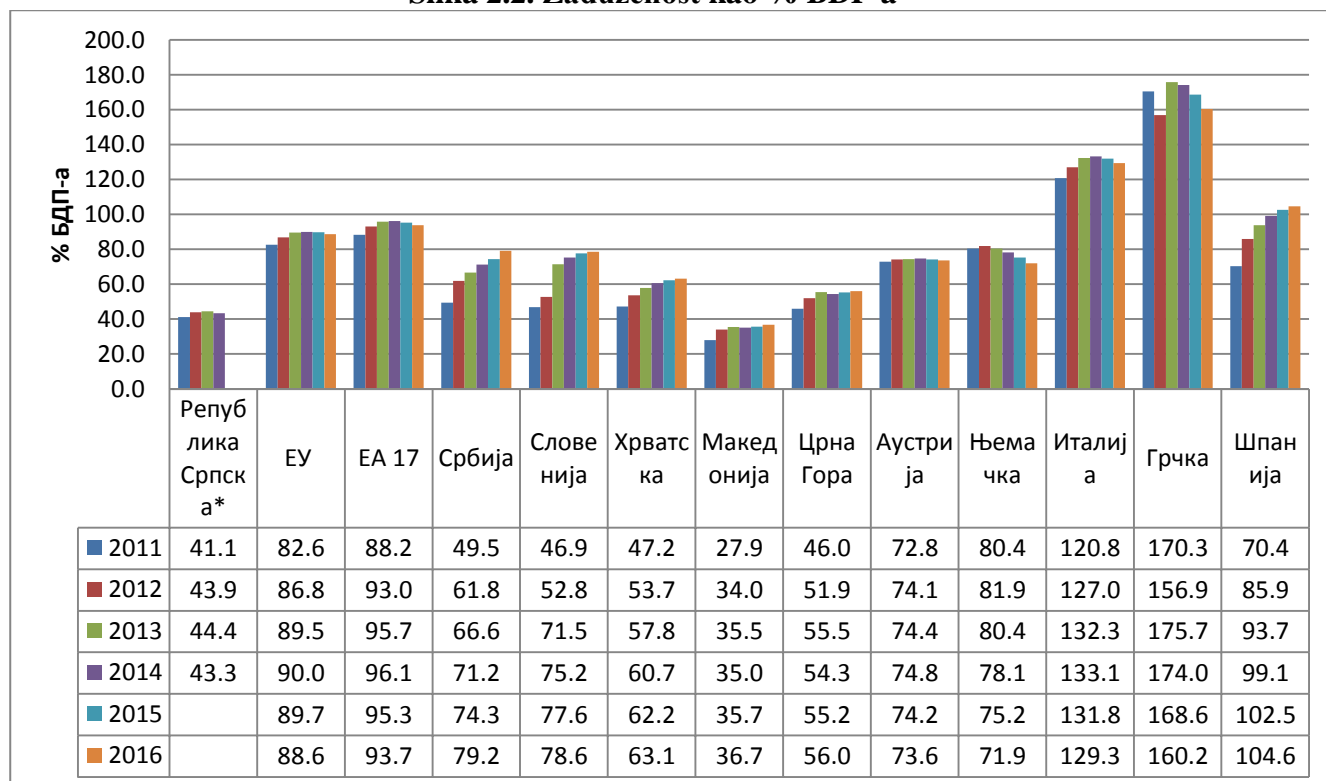
Naredna slika prikazuje kretanje učešća duga kao % BDP-u Republike Srpske, u periodu 2004–2012. godina.

Slika 2.1. Javni dug Republike Srpske (% BDP-a) u periodu 2004–2012. godina

Prema procjenama MMF-a, zaduženost zemalja u okruženju (Srbija, Hrvatska, Slovenija, Makedonija i Crna Gora) ima tendenciju rasta. Istovremeno, zaduženost većine zemalja EU se povećava u periodu 2012–2014. godina, dok bi u 2015. i 2016. godini trebalo doći do postepenog smanjenja procenta ukupne zaduženosti u BDP-u. Tako je procijenjeno učešće duga u BDP-u za 2014. godinu u EU 90%, evrozona 96,1%, Srbija 71,2%, Slovenija 75,2%, Hrvatska 60,7%, Austrija 74,8%, Njemačka 78,1% i Italija 133,1%. Treba podsjetiti da, prema kriterijumima iz Mاستrihta, kojima su definisani uslovi koje zemlje moraju ispuniti da bi mogle postati članice Evropske monetarne unije, određena je granica javnog duga od 60% BDP-a.

Slika 2.2. Zaduzenost kao % BDP-a

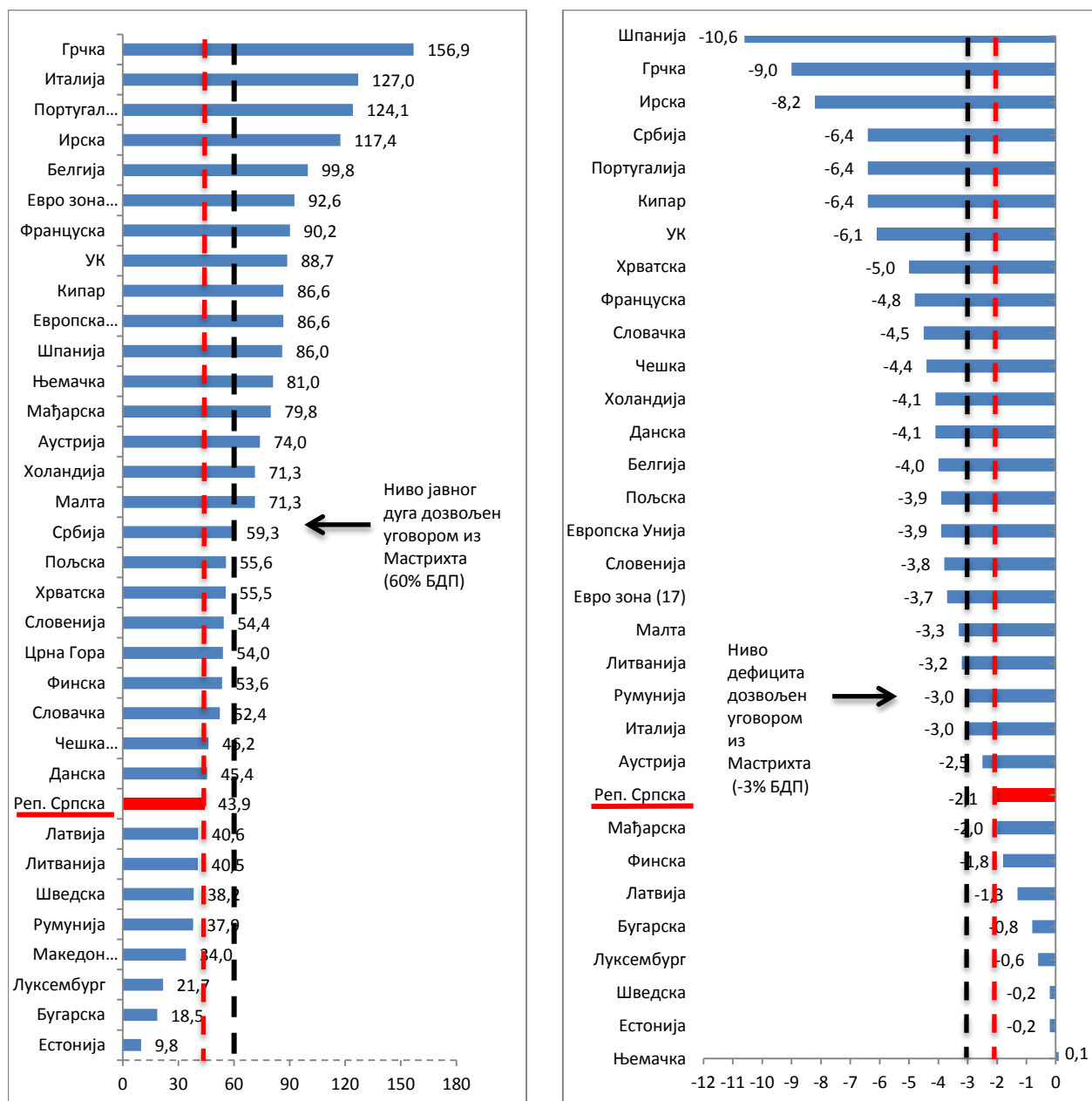
Izvor: MMF, Republika Srpska – Ministarstvo finansija Republike Srpske (2013 – procjena)

* Podaci se odnose na javni dug radi uporedivosti sa podacima MMF-a.

Pored kriterijuma u vezi sa dugom, kriterijumi iz Mاستриhta prate i budžetski deficit. Nivo deficita dozvoljen ugovorom iz Mاستриhta je 3% BDP-a. Deficit u zemljama EU u 2012. godini iznosio je 3,9% BDP. Očekuje se da će na osnovu mjera fiskalne konsolidacije, zajedno sa očekivanim postepenim ekonomskim oporavkom, uslijediti dalji pad deficita tokom 2013. i 2014. godine, na nivo od 3,5% i 2,7% BDP-a respektivno.

Radi uporedivosti sa podacima o učešću javnog duga i deficita u BDP-u za 2012. godinu u pregledu koji slijedi, usklađen je obračun deficita za Republiku Srpsku, koji iznosi 2,1% BDP-a.

Slika 2.3: Učešće javnog duga i deficita u BDP-u za 2012. godinu

Izvor: European Economic Forecast, Autumn 2013

3. CILJEVI EKONOMSKE POLITIKE REPUBLIKE SRPSKE U 2014. GODINI I PROJEKCIJE MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA

Na osnovu urađene detaljne analize stanja po svim oblastima, Vlada Republike Srpske je odredila ključne ciljeve Ekonomske politike Republike Srpske u 2014. godini, da bi izvršila dodatnu fiskalnu konsolidaciju, uz poboljšanje položaja svih građana Republike Srpske i ukupnih uslova privređivanja. Dakle, ciljevi Ekonomske politike Republike Srpske u 2014. godini su:

- povećanje privredne aktivnosti i održiv rast zaposlenosti,
- povećanje konkurentnosti privrede Srpske,
- borba protiv kriminala i korupcije i uspostavljanje efikasnog i pravednog pravosuđa,
- stabilnost javnih finansija i stvaranje uslova za smanjenje nelikvidnosti privrede,
- poboljšanje položaja svih kategorija društva,
- unapređivanje finansijskog sektora,
- evropske integracije i jačanje regionalne saradnje.

U nastavku će biti data projekcija makroekonomskih pokazatelja Republike Srpske, a nakon toga ključne sektorske politike Vlade Republike Srpske u 2014. godini, koje će omogućiti realizaciju navedenih ciljeva Ekonomske politike Republike Srpske za 2014. godinu.

Tabela 3.1: Projekcije makroekonomskih pokazatelja Republike Srpske

PROIZVODNA METODA	2009	2010	2011	2012	2013	2014
BDP u milionima KM – nominalni	8.236	8.318	8.682	8.594	8.688	8.944
Broj stanovnika – u milionima	1,44	1,43	1,43	1,43	1,42	1,41
BDP po stanovniku u KM	5.739	5.805	6.073	6.013	6.134	6.343
% rasta BDP-a, nominalno	-3,0%	1%	4,4%	-1%	1,1%	3%
BDP deflator (%)	0%	0,2%	3,5%	0%	0,2%	0,9%
% rasta BDP-a, realno	-3%	0,8%	0,8%	-1%	0,9%	2%
Inflacija – godišnja stopa	-0,4%	2,5%	3,9%	2,1%	1%	1,6%
Prosječne neto plate u KM	788	784	809	818	809	827
Uvoz u milionima KM	3.568	4.053	4.578	4.488	4.360	4.490
Rast uvoza u %	-14,0%	13,6%	13%	-2%	-2,8%	3%
Izvoz u milionima KM	1.673	2.178	2.561	2.375	2.504	2.681
Rast izvoza u %	-13%	30,2%	17,6%	-7,3%	5,4%	7,1%
Pokrivenost uvoza izvozom u %	46,9%	53,7%	55,9%	52,9%	57,4%	59,7%
Stopa nezaposlenosti %	21,4%	23,6%	24,5%	25,6%	27%	26,7%

Izvor: Republički zavod za statistiku Rep. Srpske i procjene Ministarstva finansija Rep. Srpske

Projekcija makroekonomskih pokazatelja Republike Srpske za 2014. godinu izvršena je na osnovu njihovih kretanja u prethodnom periodu, pretpostavki o privrednom rastu glavnih spoljnotrgovinskih partnera, usvojenih i planiranih politika Vlade, makroekonomskih projekcija međunarodnih finansijskih institucija, te ciljeva Vlade Republike Srpske u 2014. godini.

Nakon izlaska privrede Republike Srpske iz recesije i pozitivne stope privrednog rasta u prvom i drugom kvartalu 2013. godine (0,9% i 1,3% respektivno), te zbog planiranih politika u narednom periodu i oporavka u zemljama koje su najvažniji spoljnotrgovinski partneri, procjenjuje se da će se pozitivni trend u 2014. godini nastaviti, sa blagim ubrzanjem privrednog rasta na nivou od 2%. Očekuje se da će nosioci privrednog rasta u 2014. godini biti prije svega rast neto izvoza i rast investicija. Trend rasta neto izvoza u 2013. godini, podstaknut rastom inostrane tražnje za domaćim proizvodima usljed privrednog oporavka najznačajnijih spoljnotrgovinskih partnera Republike Srpske, nastaviće se i u 2014. godini. U odnosu na 2013. godinu, može se očekivati da će se brži

rast ekonomije Republike Srpske odraziti i na nešto veću stopu rasta uvoza od 3% u 2014. godini. Na strani investicija u 2014. godini očekuju se značajna ulaganja u energetske sektor Republike Srpske, ali i nastavak izgradnje značajnih infrastrukturnih projekata.

Procjenjuje se da će inflacija u 2014. godini zadržati stabilnost, te će u prosjeku biti veća za 1,6% u odnosu na prethodnu godinu, što je rezultat bržeg privrednog rasta, s jedne strane, i stabilizacije i smanjenja cijena nafte i hrane na svjetskom tržištu, s druge strane.

Što se tiče tržišta rada u 2014. godini, očekivani privredni rast će se odraziti na povećanje broja zaposlenih u privredi Republike Srpske, što će uz očekivani rast produktivnosti uticati na povećanje prosječne neto plate u istoj godini za 2,2%.

4. KLJUČNE POLITIKE REPUBLIKE SRPSKE U 2014. GODINI

Realizacijom navedenih ciljeva u 2014. godini, pružićemo dodatnu podršku privredi i povećanju zaposlenosti, te tako obezbijediti održivu ekonomsku i finansijsku stabilnost, poboljšati položaj svih kategorija društva, te uz uspostavljanje efikasnog i pravednog pravosuđa, poseban akcenat staviti na borbu protiv kriminala i korupcije. Kredibilan plan reformi u narednoj godini, koji ćemo sprovesti, dovešće do snažnijeg pokretanja privredne aktivnosti na bazi povećanja investicija, izvoza i zapošljavanja. U nastavku ćemo dati pregled ključnih politika u 2014. godini, po svakom od navedenih ciljeva. Uz pomoć datih politika i mjera sprovedemo planirano fiskalno i strukturno prilagođavanje, stvarajući osnove za brži privredni rast i povećanje zaposlenosti i standarda stanovništva.

4.1. POVEĆANJE PRIVREDNE AKTIVNOSTI I ODRŽIV RAST ZAPOSLENOSTI

Jedan od osnovnih ciljeva Vlade Republike Srpske u 2014. godini usmjeren je na povećanje privredne aktivnosti, odnosno rast BDP-a, a s tim u vezi i očuvanje postojećih radnih mjesta i dodatno zapošljavanje, odnosno uspostavljanje održivog rasta zaposlenosti, prvenstveno u realni sektor privrede. Na taj način, stvorićemo ambijent za stabilan privredni rast. Ubrzanje privrednog rasta predstavlja osnovni mehanizam trajnog i održivog povećanja zaposlenosti, a povećanje investicione aktivnosti, kroz ulaganje u kapitalne projekte osigurava pozitivan efekat na bruto domaći proizvod, a ujedno predstavlja i opšti uslov za razvoj privrede i društva u cjelini.

Povećanje privredne aktivnosti i održiv rast zaposlenosti postići ćemo prije svega:

- Realizacijom velikih javnih investicija;
- Realizacijom privatnih kapitalnih investicija;
- Stimulativnom poreskom politikom;
- Direktnim podsticajima privredi za investicije i zapošljavanje;
- Podrškom privredi i dodatnom zapošljavanju kroz povoljna kreditna sredstva iz Privredno-razvojne komponente Razvojnog programa Republike Srpske;
- Direktnom podrškom poljoprivredi kroz politiku podsticaja i
- Aktivnom politikom zapošljavanja.

S tim u vezi, u periodu 2014–2016. godina realizovaće se kapitalne investicije (uključujući i vlastita sredstva učesnika u realizaciji projekata) u ukupnom iznosu od 1.576,055 miliona KM. Najveće učešće u finansiranju ukupnih investicija u tom periodu imaju inosredstva (uglavnom krediti i manjim dijelom grantovi) – 77,47%, a domaća sredstva po svim osnovama učestvuju sa 22,53%. U narednom trogodišnjem periodu u sektor saobraćaja i transportne infrastrukture biće investirano 38,35% ukupnih investicija, (npr. kreditni aranžmani sa EBRD i EIB za auto-put Banja Luka – Doboj). Naredni je sektor zdravstva i socijalne zaštite sa 18,13% ukupnih investicija, a rezultat je obezbjeđenja značajnih uglavnom inokreditnih ili grant sredstava u proteklom periodu za finansiranje projekata u ovoj oblasti (npr. bolnice u RS/EIB) čija će se primjena odvijati u periodu 2014–2016. godina. U sektor industrije, energetike i rudarstva biće investirano 16,97% ukupnih sredstava, a u ovom sektoru u posmatranom trogodišnjem periodu realizovaće se značajni projekti za koje su obezbijeđena finansijska sredstva (npr. izgradnja hidrocentrale Cijevna – kredit KfW i grant EK i revitalizacija HE Trebinje – Faza 3 – kredit i grant KfW). Sektor poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede učestvuje sa 15,40%, a u ovom sektoru u posmatranom trogodišnjem periodu nastaviće se ili početi realizacija značajnih projekata za koje su obezbijeđena finansijska sredstva (npr. Projekat vodovod i kanalizacija Republike Srpske za 27 opština i projekat zaštite od poplava – kredit EIB i grant IPA, Projekat navodnjavanja – kredit Svjetske banka, Projekat

unapređivanja života na selu – kredit IFAD i Projekat razvoja ruralnog poslovanja – kredit i grant IFAD). Nakon ovih strateških oblasti sve druge investicije po resornim nadležnostima ostalih ministarstava čine preostalih 11,15% ukupnih investicija. U 2014. godini intenziviraćemo aktivnosti na realizaciji mjera po Projektu hitne pomoći i zaštite od poplava, realizacijom pojedinačnih projekata u vezi sa sanacijom obodnih kanala, nasipa uz rijeku Savu, crpnih stanica i zaštiti ruševnih obala na vodotocima. Značajne investicione aktivnosti u oblasti vodosnabdijevanja i sanitacije u odabranim opštinama predviđene su iz kreditne linije EIB-a.

Realizacija započetih, kao i obezbjeđenje uslova za realizaciju novih investicija uz istovremeno očuvanje energetske stabilnosti, jesu prioriteti u oblasti elektroenergetike i u narednom periodu. S tim u vezi nastaviće se realizacija započetih projekata, i to:

- Izgradnja TE „Ugljevik 3“ instalirane snage 600 MW i investicije od 1,1 milijardi KM;
- Izgradnja TE „Stanari“ instalirane snage 300 MW i investicije od 950 miliona KM;
- Izgradnja HE „Dabar“ instalirane snage 160 MW i investicije od 352 miliona KM;
- Izgradnje HE „Mrsovo“ instalirane snage 37 MW i investicije od 188,6 miliona KM;
- Izgradnje vjetroparka „Trusina“ instalirane snage 51 MW i investicije 145 miliona KM;
- Izgradnja HE „Cijevna III“ na rijeci Bosni instalirane snage 14,3 MW i investicije 110,8 miliona KM;
- Izgradnja šest elektrana na rijeci Bosni: MHE „Cijevna I“, MHE „Cijevna II“ i MHE „Doboj“, MHE „Cijevna IV“, MHE „Cijevna V“, MHE „Cijevna VI“, ukupne instalirane snage 68,7 MW i ukupne investicije od 500 miliona KM;
- Nastavak aktivnosti na stvaranju pretpostavki za realizaciju projekta MHE Bočac instalirane snage 10 MW;
- Nastavićemo aktivnosti na pronalaženju strateškog partnera za realizaciju projekta HES „Gornja Drina“, koji obuhvata četiri hidroelektrane: HE „Buk Bijela“, HE „Foča“, HE „Sutjeska“ i HE „Paunci“, ukupne instalirane snage 216 MW i procijenjene investicije oko 900 miliona KM.

U oblasti energenata u toku 2014. godine, kada je riječ o investicionoj aktivnosti, sprovedćemo sljedeće mjere:

- Intenzivirati aktivnosti na realizaciji Gasnog projekta izgradnje kraka gasovoda „Južni tok“ u Republici Srpskoj i realizaciji obaveza proisteklih iz Mape puteva, u cilju obezbjeđenja energetske stabilnosti i jačanja privrede Republike Srpske, te razvoja gasnog sektora i preuzimanje liderstva Republike Srpske u oblasti gasne privrede u BiH. S tim u vezi, biće donesen Zakon o realizaciji projekta „Južni tok“, kojim će se stvoriti sve pretpostavke za bržu i efikasniju realizaciju projekta;
- Nastavićemo praćenje i podršku realizaciji potpisanih koncesionih ugovora:
 - Ugovor o koncesiji za projektovanje, izgradnju, korištenje i održavanje distributivnog gasnog sistema sa priključkom na gasovod u Gornjem Šepku, u cilju snabdijevanja opštine Bijeljina prirodnim gasom – investicija 45,78 miliona KM, a investitor je „Bijeljina gas“ d. o. o. Bijeljina.
 - Ugovor o koncesiji za izgradnju, korištenje i održavanje sistema za autonomno snabdijevanje TNG-om Grada Banja Luka – investicija 162,5 miliona KM, a investitor je „Teplogazservisprojekt Oversiz Moskva“, tj. „GAZSERVIS“ d. o. o. Banja Luka;

a najvažnije planirane privatne investicije u 2014. godini u oblasti nafte i gasa su:

- Rafinerija nafte Brod: Modernizacija postrojenja, unapređivanje zaštite životne sredine (rekonstrukcija sistema za obradu kiselih voda), prelazak grijanja cjevovoda sa pare na elektro, povećanje automatizacije sistema vođenja procesa, izgradnja kotlarnice (65,2 miliona KM),
- „Nestro petrol“ Banja Luka: Instalacija samouslužnih terminala na benzinskim stanicama, tekući troškovi održavanja mreže benzinskih stanica, franšiza rebrendiranje benzinskih stanica u okviru programa aktivne prodaje, izgradnja benzinskih pumpi (7,7 miliona KM),

- „Optima grupa“ Banja Luka: Investiranje se odnosi na obrtna sredstva za proizvodnu djelatnost (87,1 miliona KM),
- Rafinerija ulja Modriča: Investiciona ulaganja u objekte infrastrukture rafinerije i postrojenja u cilju poboljšanja efikasnosti poslovanja (35,9 miliona KM),
- „Bijeljina gas“ d. o. o. Bijeljina: Izgradnja gasovoda srednjeg pritiska, MRS i distributivne gasne mreže za naselje Dvorovi, te izgradnja priključaka za domaćinstva na izgrađenom distributivnom sistemu u Bijeljini i naselju Dvorovi (3,2 miliona KM).

Kada je riječ o planiranim investicijama u oblasti rudarstva i geologije u 2014. godini, možemo izdvojiti najvažnije:

- Istraživanja i eksploatacije sirove nafte i gasa na cijeloj teritoriji Republike Srpske (Investitor: „Jadran naftagas“ d. o. o. Banja Luka): planirano je bušenje tri istražne bušotine i izrada projektne dokumentacije (vrijednost: 20 miliona KM),
- Ugovor o koncesiji za eksploataciju uglja na ležištu „Ugljevik Istok 2“ (Investitor: „Comsar Energy Republika Srpska“ d. o. o. Banja Luka): otvaranje rudnika, nabavka dijelova i opreme i izgradnja pristupnih puteva (vrijednost: 96 miliona KM) i
- Ugovor o koncesiji za korištenje uglja na ležištima „Bogutovo selo“ i „Ugljevik istok“, opština Ugljevik (Investitor: ZP „Rudnik i Termoelektrana Ugljevik“ a. d. Ugljevik): geološka istraživanja, nabavka projektne dokumentacije, nabavka rudarske opreme i osnovnih sredstava, izvođenje rudarskih radova i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (vrijednost: 77 miliona KM).

Takođe, Vlada Republike Srpske će preduzeti neophodne aktivnosti u cilju pronalazjenja strateškog partnera za Rudnik željezne rude „Ljubija“ Prijedor.

Pored toga, realizacijom kapitalnih javnih investicija u oblasti putne infrastrukture, o kojima će više riječi biti u cilju pod nazivom: „Povećanje konkurentnosti privrede Srpske” Republika Srpska će zaokružiti planirani investicioni ciklus u 2014. godini, i na taj način značajno uticati na ukupna makroekonomska kretanja ne samo u 2014. godini, već i u godinama koje slijede.

Pored investicione aktivnosti, koja će direktno imati uticaj na privredni rast, kreirali smo i poseban set mjera za podršku privredi, koja se ogleda u sljedećem:

- Stimulativna poreska politika;
- Direktni podsticaji privredi za investicije i zapošljavanje;
- Podrška privredi i dodatnom zapošljavanju kroz povoljna kreditna sredstva iz Privredno-razvojne komponente Razvojnog programa Republike Srpske, koja se plasiraju preko Investiciono-razvojne banke Republike Srpske i
- Direktna podrška poljoprivredi kroz politiku podsticaja.

Kroz stimulativnu poresku politiku uvešćemo neoporezivi dio dohotka, u iznosu od 200 KM, koji će biti direktna podrška svakom ko radi i isplaćuje platu, nastaviti politiku stimulisanja reinvestiranja dobiti i povećanja zapošljavanja kroz oporezivanje dobiti, nastaviti da radimo na smanjenju parafiskalnih nameta, te realizovati novu politiku fiskalizacije. S obzirom na to da će to sve u značajnoj mjeri doprinijeti i povećanju konkurentnosti privrede Srpske, mjere stimulativne poreske politike ćemo detaljnije objasniti u okviru narednog cilja.

Direktnim podsticajima iz budžeta nastavićemo da pružamo podršku privredi za investicije i novo zapošljavanje, što će u kombinaciji sa uvođenjem neoporezivog dijela dohotka, smanjenjem parafiskalnih nameta i novom politikom fiskalizacije, značajno rasteretiti privredu, povećati njihovu likvidnost i konkurentnost, a ujedno biti i dodatna stimulacija za nove investicije i novo zapošljavanje, stvarajući povoljniji investicioni ambijent u Srpskoj.

Opredjeljenje u 2014. godini je razvoj cjelokupne privrede s ciljem kontinuiranog ostvarenja privredno-ekonomskog rasta i makroekonomske stabilnosti. S tim u vezi nastaviće se aktivnosti na realizaciji privatizacionog ugovora za „Tehnički remont“ Bratunac. U narednom periodu kupac će investirati 19,6 miliona KM i zaposliti 250 radnika, od kojih 136 zaposlenih radnika društva. Takođe, izvršiće se ponovno pokretanje proizvodnje energetskih uređaja u privrednom društvu „Rasklopna oprema“ a. d. Istočno Sarajevo od ruskih investitora. Ujedno, nastavićemo pružanje podrške drvoprerađivačima kroz blagovremeno zaključivanje ugovora za nabavku sirovine na duži vremenski period, odgođeno plaćanje i popust za avansnu uplatu sirovine. Cilj davanja ove podrške je osigurati pouzdano snabdijevanje sirovinom i nesmetano odvijanje proizvodnog procesa, te olakšati poslovanje drvoprerađivača putem odgođenog plaćanja sirovine, imajući u vidu dužinu trajanja proizvodnog ciklusa i naplate isporučenih proizvoda.

Projekat podrške privredi i novom zapošljavanju, preko Investiciono-razvojne banke Republike Srpske (IRBRS), koga i poslovna zajednica i finansijski sektor ističu kao najuspješniji projekat Republike Srpske, biće nastavljen i u 2014. godini. IRBRS će nastaviti da finansijski podržava realizaciju domaćih društvenih, ekonomskih i ostalih razvojno orijentisanih projekata. Sredstva za ove namjene biće obezbijedena iz povrata ranije plasiranih sredstava (tzv. *revolving fond*) i kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama. Naime, već je osigurano proširenje kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom, a takođe se očekuje i uspješno okončavanje svih procedura u vezi sa proširenjem postojećeg aranžmana sa Evropskom investicionom bankom, te zaključenje novog kreditnog aranžmana sa Razvojnou bankom Savjeta Evrope. Osim nastavka realizacije stambenih kredita iz sredstava Fonda stanovanja Republike Srpske, tokom 2014. godine, uspješnim okončavanjem pregovora i zaključenjem finansijskog aranžmana sa Razvojnou bankom Savjeta Evrope biće obezbijedena dodatna finansijska sredstva za rješavanje stambenog pitanja socijalnih grupa od posebnog interesa i značaja za Republiku Srpsku, pod povoljnim uslovima. Kao i u prethodnim godinama, Banka će redovno pratiti i analizirati potrebe i specifične domaće društveno-ekonomske zahtjeve, te u skladu sa tim, preduzimati eventualne izmjene i prilagođavanja svojih kreditnih i ostalih finansijskih proizvoda.

Poljoprivredna proizvodnja, kao posebna komparativna prednost Republike Srpske, predstavlja značajan potencijal koji će, uz pomoć podrške Vlade, uticati na povećanje privredne aktivnosti i održiv rast zaposlenosti.

U cilju podsticanja razvoja poljoprivrede i sela, fokus u pružanju podsticaja poljoprivredi i ruralnom razvoju će biti na podsticanju tržišno orijentisane primarne poljoprivredne proizvodnje i preradi poljoprivrednih sirovina, da bi se osigurao pozitivan efekat na BDP i prinose. Značajniju novčanu podršku za mjere koje se odnose na proizvodnju i dohodak će imati komercijalna poljoprivredna gazdinstva (poslovni subjekti i porodična gazdinstva) koja predstavljaju proizvodne jedinice u oblasti poljoprivredne proizvodnje na koje može računati domaće tržište. Cilj je podstaknuti rast obima poljoprivredne proizvodnje na način da će se značajnije podsticati investicije u kapitalna ulaganja u iznosu 35% do 40% ukupno raspoloživih sredstava. U saradnji sa udruženjima poljoprivrednih proizvođača i Privrednom komorom Republike Srpske uskladićemo politiku i nivo podsticaja poljoprivredi sa obimom raspoloživih sredstava i preduzeti sve mjere da bi se osiguralo trošenje sredstava u skladu sa prioritetima razvoja sektora, u pravcu podizanja obima, kvaliteta i strukture proizvodnje.

Radi uspostavljanja novog modela finansiranja primarne proizvodnje i prehrambene industrije, kao i dugoročnih mjera agrarnog i ruralnog razvoja, radiće se na daljoj realizaciji koncepta finansiranja kroz tri glavna stuba podrške: korištenje posebne kreditne linije za finansiranje potreba subjekata u primarnoj proizvodnji i prehrambenoj industriji za proizvodnju i otkup sirovina od domaćih

proizvođača, kreditne linije za dugoročne i kratkoročne plasmane u poljopivredi i podsticajnih sredstava Vlade za sufinansiranje tekućih potreba i dugoročnih razvojnih projekata korisnika. Pored navedena tri stuba podrške, za finansiranje agrarnog i ruralnog razvoja, moraju se koristiti i donatorska sredstva, međunarodni izvori finansiranja kao što su fondovi EU, Svjetska Banka, EBRD, IFAD.

Nastaviće se saradnja između institucija Republike Srpske (MPŠV, MT, MF i dr.) i zajedničkih institucija BiH (MTEO, Agencije, Kancelarije i dr. u BiH), o pitanjima koja se odnose na spoljnotrgovinsko poslovanje i zaštitu domaće proizvodnje kroz iniciranja i predlaganja rješenja u ovoj oblasti, a naročito aktiviranja raspoloživih zaštitnih mjera u okviru CEFT-a i sporazuma sa EU. Rezultat tih zajedničkih aktivnosti moraće dobiti svoju potvrdu usvajanjem predloženih rješenja od Savjeta ministara BiH i njihovo sprovođenje u praksi, koje će omogućiti zaštitu domaće poljoprivredne proizvodnje od nelojalne inostrane konkurencije i roba lošeg kvaliteta.

Radićemo na sistemskom uvezivanju svih institucija koje rade u oblasti poljoprivrede, na republičkom i lokalnom nivou, čime ćemo obezbijediti uspostavljanje agrarnog sistema putem zajedničkog djelovanja, rada i funkcionisanja ovih institucija. U cilju intenzivnije primjene znanja u oblasti poljoprivredne proizvodnje u narednom periodu će se jačati funkcija pružanja stručnih usluga kroz tri glavna stuba podrške: savjetodavni rad, prognozno izvještajni i kontrolni rad, te vođenje evidencija. Takođe, jačanjem saradnje i koordinacije između svih obrazovnih, stručnih i naučnih institucija u oblasti poljoprivrede, postaviće se osnova za efikasniju primjenu naučnih saznanja u praksi. U oblasti poljoprivrednog zadrugarstva usmjerićemo podršku na aktivne zadruge koje rade u skladu sa međunarodno priznatim zadružnim principima, pružanjem podrške razvoju poslovnih aktivnosti ovih zadruga, te kadrovskom jačanju zadruga i Zadružnog saveza.

Nastaviće se realizacija nabavke steonih junica, sa ciljem obezbjeđenja dugoročnih efekata u povećanju obima i vrijednosti govedarske proizvodnje za period 2014–2018. godina. U skladu sa prethodnom mjerom, a u cilju unapređivanja genetskog materijala u stočarstvu, podržavaće se formiranje reprocentra u govedarstvu, kao i svinjarstvu što će predstavljati snažan razvojni impuls ne samo animalne proizvodnje, već i agrarnog sektora u cjelini. Nastaviće se sa kadrovskim, materijalnim i organizacionim jačanjem Instituta „Dr Vaso Butozan“ i Centra za vještačko osjemenjivanje.

U cilju podizanja kapaciteta u sjemenskoj proizvodnji, nastaviće se realizacija koncepta ulaganja u proizvodnju sjemenskog materijala koja podrazumijeva podršku realizaciji Programa proizvodnje sjemenskog materijala (žitarice, krmno bilje, povrće, krompir i drugo), a sa ciljem podizanja domaćih kapaciteta koji se trenutno nalaze na ispod 10% zadovoljenja vlastitih potreba u sjemenskom materijalu, čime bi se smanjila uvozna ovisnost i obezbjedila osnova za povećanje obima proizvodnje. U svrhu realizacije Programa radićemo na izgradnji doradnog centra za sjeme, kao i poslovne zgrade Poljoprivrednog instituta Republike Srpske, te stavljanje u funkciju Centra za razvoj poljoprivrede u brdsko-planinskom području na Sokocu.

Strateški cilj razvoja prehrambene industrije u 2014. godini je postići veći stepen korištenja sirovine proizvedene u Republici Srpskoj za potrebe domaće prerađivačke industrije. To će se postići na način da se iz agrarnog budžeta kao i odgovarajućih kreditnih linija IRB-a omoguće nove investicije u oblasti prehrambene industrije, kao i finansijska sredstva koja će se koristiti za ugovaranje i otkup primarnih poljoprivrednih proizvoda (voće, povrće i meso) koji su proizvedeni u Republici Srpskoj. Nastaviće se aktivnosti na revitalizaciji kapaciteta iz oblasti prehrambene industrije Republike Srpske u vidu podrške i ulaganja u finalizaciju poljoprivrednih sirovina sa orijentacijom na izvoz finalnih proizvoda. Riječ je o modernizaciji postojećih kapaciteta, uvođenje standarda kvaliteta u

prehrambenoj industriji (ISSO, HACCP), uvođenje nove opreme i novih tehnologija, kao i revitalizaciji jednog broja prerađivačkih kapaciteta koji su van funkcije.

Nastavićemo aktivnosti oko revitalizacije PD Semberija kao jednog od najvećih subjekata u oblasti primarne poljoprivredne proizvodnje. Koncept tržišnog modela revitalizacije koji će se podržati podrazumijeva restrukturiranje postojeće strukture proizvodnje u pravcu povećanja učešća visokodohodovnih kultura, ugovaranje proizvodnje sa kapacitetima za preradu u regiji, te realizaciju investicija u postojećim linijama proizvodnje (mljekarstvo, sjemenarstvo). Nastavićemo aktivnosti u vezi sa održavanjem kontakata sa stranim investitorima zainteresovanim za ulaganje u primarni i prerađivački sektor. Direktno strane investicije naročito su neophodne u oblastima revitalizacije prehrambene industrije, izgradnje sistema za navodnjavanje, investiranja u nove tehnologije, unapređivanje tržišta veleprodaje i otkupa primarnih poljoprivrednih proizvoda, te aktiviranje potencijala u proizvodnje goveđeg i ovčijeg mesa po osnovu neiskorištenih travnatih površina, oblasti ribarstva, proizvodnje u zatvorenom prostoru i drugo.

Novim Programom agrarnog i ruralnog razvoja Republike Srpske do 2020. godine postavićemo dugoročne ciljeve agrarnog i ruralnog razvoja Republike Srpske, postaviti okvire materijalne i tehničke podrške ostvarenju projektovanih ciljeva i rezultata, te definisati mjere agrarne i ruralne politike kojima se na najbolji način može postići ubrzan i održiv razvoj ruralnih područja. U skladu sa budućim Programom agrarnog i ruralnog razvoja izvršićemo donošenje i višegodišnjeg budžetskog okvira za realizaciju mjera finansijske podrške agrarnom i ruralnom razvoju donošenjem Zakona o podsticajima, kojim će se utvrditi glavni pravci usmjeravanja sredstava podrške za korisnike, uslovi za ostvarivanje sredstava, minimalni, odnosno maksimalni iznosi podrške po vrstama mjera, način kontrole realizacije sredstava, subjekti koji imaju pravo na podršku, te specifičnosti ostvarivanja podrške za manje povoljna područja.

U toku 2014. godine, u okviru Projekta navodnjavanja koji se finansira iz kreditne linije Svjetske banke, planira se završetak dva potprojekta, koji će biti realizovani do početka sezone navodnjavanja u Pelagićevu i Novom Selu. Odabir novih potprojekata za nastavak realizacije IDP projekta će se vršiti na osnovu Javnog poziva za izražavanje interesa, a u skladu sa Pravilnikom o navodnjavanju. Pored navedenog, a u skladu sa projektnim dokumentima i projekcijama dinamike izgradnje, u 2014. godini će se na novoodabranim lokacijama izgraditi sistemi za navodnjavanje na površini od 400 ha, i otpočeti izgradnja na dodatnih 400 ha.

U okviru Projekta poljoprivrede i ruralnog razvoja, planira se dalja podrška jačanju institucionalnih kapaciteta u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, koja će biti realizovana u periodu 2014/2015. godina.

U okviru projekata koji se finansiraju iz kreditne linije IFAD-a u toku 2014. godine planira se izgradnja lokalne infrastrukture, organizaciono jačanje kapaciteta, i obuke u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja. Započeće se sa realizacijom projekta „Razvoj uzgoja tovnih pasmina goveda u Republici Srpskoj“, koji finansira češka razvojna agencija. U toku 2014. godine planirana su i značajna ulaganja u proširenje i modernizaciju sistema protivgradne preventive, čime će se dodatno poboljšati uslovi za poljoprivrednu proizvodnju i ujedno proširiti područje koje je branjeno od grada.

U oblasti vodoprivrede u 2014. godini, cilj je intenzivirati aktivnosti na realizaciji mjera po Projektu hitne pomoći i zaštite od poplava, realizacijom pojedinačnih projekata u vezi sa sanacijom obodnih kanala, nasipa uz rijeku Savu, crpnih stanica i zaštitom ruševnih obala na vodotocima. Značajno će se povećati i investicione aktivnosti u vodosnabdijevanju i sanitaciji. Redovno će se izvršavati preuzete međunarodne obaveze, prema ICPDRa i Savskoj komisiji, donijeti preliminarna procjena poplavnog rizika, uspostaviti monitoring na vodama i obaviti pripreme za donošenje planova upravljanja slivovima rijeke Save i Trebišnjice u 2015. godini. Aktivnosti u vezi sa zaštitom voda i

korištenjem voda odvijaće se u skladu sa Strategijom integralnog upravljanja vodama koja će biti donesena u 2014. godini, Okvirnim planom razvoja vodoprivrede Republike Srpske i Akcionim planom za sprovođenje usvojenog Okvirnog plana za period 2007–2016. godina, Studijom održivog razvoja irigacionih sistema i Akcionim planom za njenu realizaciju.

S ciljem podrške privredi, u sektoru šumarstva intenziviraćemo aktivnosti na realizaciji mjera predviđenih strateškim dokumentima i Zakonom o šumama. Šumarstvo i industrija prerade drveta će uspostaviti dugoročne poslovne odnose sa ciljem jačanja stepena finalizacije proizvoda. Značajne investicione aktivnosti predviđene su ulaganjem u infrastrukturu u šumarstvu, prije svega u otvaranje šuma šumskim kamionskim putevima, čemu prethodi izrada Master plana otvaranja šuma Republike Srpske finansirana iz sredstava GEF-a (engl. Global Environment Fund). Projekat će podržavati ulaganja u održivo upravljanje šumama u skladu sa postojećim planovima upravljanja čime će se povećati djelotvornost upravljanja šumama i šumskim zemljištem na projektnim lokacijama. Zbog ugroženosti šuma šumskim požarima koji predstavljaju najjači oblik destrukcije šuma iz sredstava GEF-a biće finansirana rekonstrukcija i izgradnja šumskih – kamionskih puteva na ugroženim područjima. Dio sredstava GEF-a će se usmjeriti u unapređivanje rasadničke proizvodnje zbog intenziviranja proizvodnje i kvaliteta šumskog sadnog materijala. Sprovođiće se aktivnosti na uspostavljanju granica između šuma u svojini Republike Srpske i privatnih šuma u skladu sa Programom utvrđivanja granica šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike. Naknade po osnovu prodaje šumskih drvnih sortimenata u svojini Republike kojim raspolažu lokalne zajednice koristiće se za razvoj nerazvijenih područja i predstavljati značajan resurs za ukupan materijalni i društveni razvoj ruralnog područja.

U cilju dodatne stabilizacije na tržištu rada dodatno ćemo intenzivirati aktivnu politiku zapošljavanja u 2014. godini, kroz:

- Donošenje i realizaciju Akcionog plana zapošljavanja, radi povećanja stope zaposlenosti;
- Aktivnosti na izradi Zakona o radu i podzakonskih akata, te aktivnije učešće u procesu kolektivnog pregovaranja;
- Unapređivanja i podizanja nivoa socijalnog dijaloga i tripartitne saradnje sa reprezentativnim socijalnim partnerima;
- Nastavak aktivnosti na održivosti zaposlenosti i novom zapošljavanju invalida kroz aktivnosti Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje;
- Unapređivanje rada i kadrovske i ekonomsko jačanje Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, osposobljavanje i zapošljavanje invalida u cilju sprovođenja projekata iz pretpristupnih fondova;
- Nastavak sa ekonomskom podrškom najugroženijim invalidima u cilju socijalne integracije;
- Izradu izmjena i dopuna Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida s ciljem kvalitetnije i potpunije primjene u praksi;
- Nastavak aktivnosti na realizaciji Projekata podrške zapošljavanju i samozapošljavanju iz 2013. godine;
- Jačanje funkcije posredovanja pri zapošljavanju institucionalnim jačanjem Zavoda za zapošljavanje;
- Nastavak promovisanja sistema mirnog rješavanja radnih sporova putem Agencije za mirno rješavanje radnih sporova.

4.2. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI PRIVREDE SRPSKE

S ciljem povećanja konkurentnosti Republike Srpske, u 2014. godini radićemo na stvaranju poslovnog ambijenta koji je stimulativan za ulaganja, i koji će na taj način omogućiti otpočinjanje novog investicionog i razvojnog ciklusa u Srpskoj. Ujedno, povoljniji poslovni ambijent omogućiće postojećim privrednim subjektima da lakše prevaziđu probleme u poslovanju koje su imali ili imaju,

prouzrokovane prvenstveno smanjenjem tražnje, zbog svjetske ekonomske krize, poboljšaju svoju likvidnost i na taj način uhvate novi razvojni zamah. Povoljna investiciona klima garantovaće investitorima iz zemlje i inostranstva pravnu sigurnost, stabilne uslove poslovanja i investiranja, dobru infrastrukturnu prohodnost i smanjenje troškova poslovanja, a ujedno i efikasnije administrativne procedure.

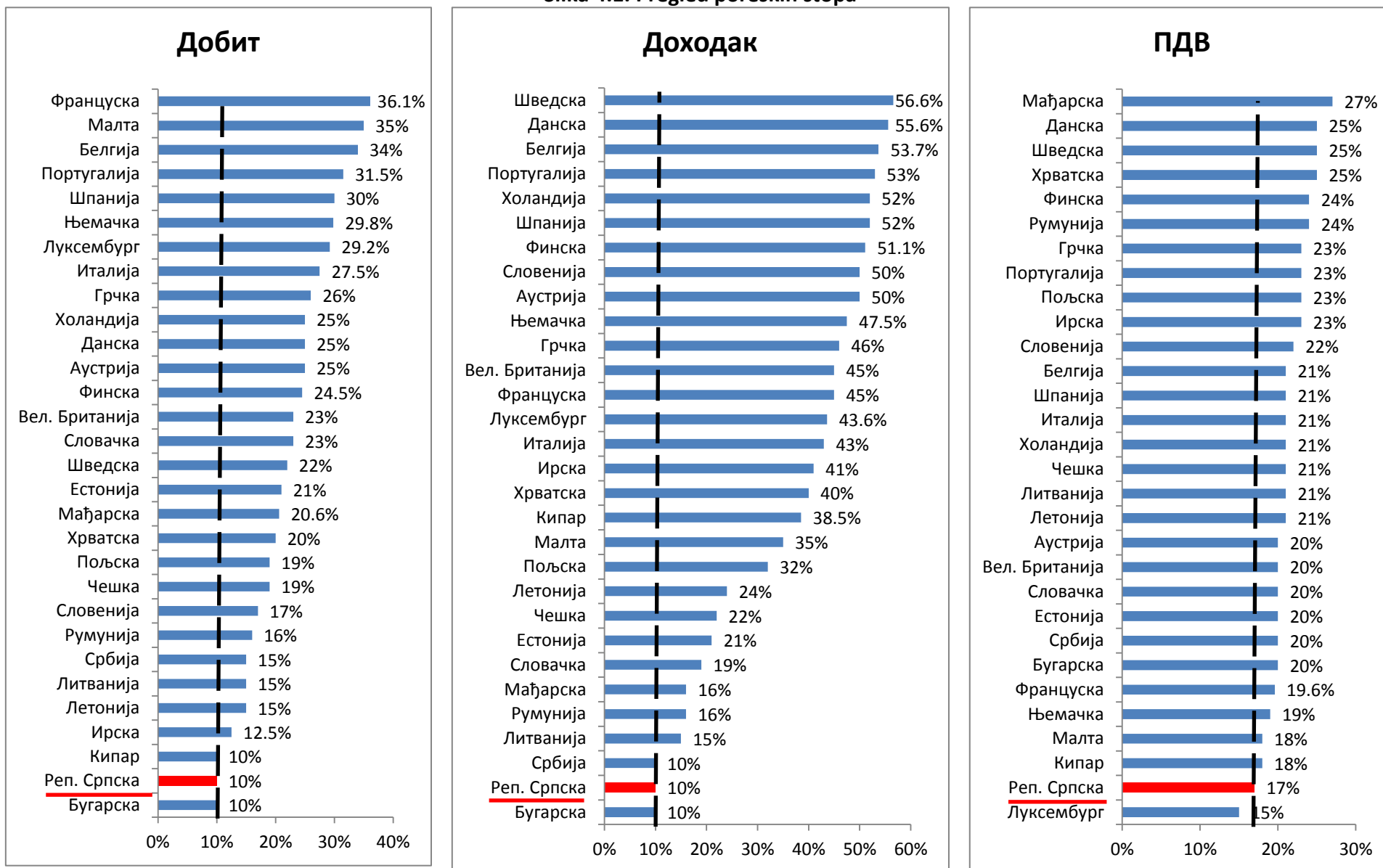
Povećanje konkurentnosti Srpske ćemo postići prvenstveno:

- Stimulativnom fiskalnom politikom;
- Završetkom reforme pokretanja poslovanja i smanjenja procedura i troškova;
- Ukidanjem administrativnih barijera;
- Izradom novog Zakona o radu;
- Inovativnošću i tehnološkim unapređivanjima;
- Izgradnjom nove putne infrastrukture;
- Brendiranjem domaće proizvodnje.

Stimulativnom fiskalnom politikom, koja podstiče privredu i zapošljavanje, aktivno ćemo raditi na obezbjeđenju održive ekonomske i finansijske stabilnosti, i stvaranju još povoljnijeg ambijenta za privredni rast. U uslovima kada mnoge zemlje radi postizanja fiskalne konsolidacije posežu za dodatnim fiskalnim nametima, a što smo imali priliku vidjeti u zemljama okruženja u toku ove i prethodne godine, Republika Srpska se opredijelila da zadrži najniže poreske stope i da na taj način štiti privredne subjekte i životni standard građana. Dodatnim fiskalnim rasterećenjem uticaćemo na stvaranje povoljnijeg ambijenta za poslovanje svih privrednih subjekata, te izvršiti smanjenje troškova poslovanja kroz uvođenje neoporezivog dijela dohotka od 200 KM. Ova mjera će imati za rezultat nedostatak značajnih prihoda u budžetu Republike, što se neće kompenzovati kroz novo opterećenje poreskim obveznicima.

Poređenje poreskih stopa Republike Srpske sa stopama zemalja Evropske Unije i nekih zemalja iz okruženja se može vidjeti na narednoj slici.

Slika 4.1. Pregled poreskih stopa

Izvor: Eurostat Commission - STAT/13/68, objavljeno u aprilu 2013;

VAT Rates Applied in the Member States of the European Union, Eurostat Commission, situacija na dan 01. juli 2013. godine

Vlada Republike Srpske će izmjenom Zakona o naknadama za korištenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije povećati naknade koje se plaćaju po proizvedenom kWh električne energije. Prihodi koji su do sada po ovom osnovu pripadali samo budžetu opština/gradova, ubuduće će pripadati i budžetu Republike, bez bilo kakvog umanjenja iznosa prihoda koji su do sada pripadali lokalnim zajednicama.

Pored navedenog rasterećenja oporezivanja dohotka, koji će uticati na poboljšanje likvidnosti privrede, umanjenje fiskalnih davanja u postupku registracije preduzeća će takođe pozitivno uticati sa stanovišta jeftinije, brže i jednostavnije procedure započinjanja poslovanja preduzeća.

Osim toga, mogućnost umanjenja poreske osnovice poreza na dobit za izvršena ulaganja u opremu, postrojenja i nepokretnosti za obavljanje vlastite registrovane proizvodne djelatnosti, imala je već efekat u 2012. godini. Prema podacima iz poreskih prijava, izvršeno je umanjenje poreske osnovice za 2012. godinu za oko 82 miliona KM na ime ulaganja u proizvodnu djelatnost, od kojih se polovina ulaganja odnosila na prerađevačku industriju. Opredijeljeni smo da i dalje podstičemo reinvestiranje dobiti i da po tom osnovu ostvarimo manje prihoda od poreza na dobit u budžetu Republike, što će svakako imati efekat na pokretanje investicionih aktivnosti, u ovoj godini, ali i u narednoj.

Nakon izvršenih analiza sistema fiskalizacije i poslovanja odedene kategorije „malih“ poreskih obveznika, uvidjelo se da postoji potreba za unapređivanjem sistema fiskalizacije, koja bi u na kraju dovela do veće kontrole i obezbjeđenja dodatnih prihoda s jedne strane, ali i rasterećenja troškova poslovanja za „male“ obveznike, s druge strane.

S obzirom na to da su zbog globalne ekonomske krize mnogi privredni subjekti u Republici Srpskoj došli u stanje otežanog poslovanja, uvećanih gubitaka, i nemogućnosti izmirivanja tekućih obaveza, pa posljedično i stvaranja poreskog duga, Vlada je donijela Zakon o posebnim načinima izmirenja poreskog duga u cilju olakšanja finansijskog položaja tih privrednih subjekata. Primjena ovog zakona će značajno uticati na poboljšanje likvidnosti u narednom periodu.

U 2014. godini uspostavićemo registar svih "parafiskalnih" davanja, u kome će biti evidentirana sva davanja koja su regulisana zakonima, odnosno drugim propisima, a predstavljaju prihod budžeta Republike, opština i gradova, fondova i drugih korisnika javnih prihoda. Nakon uspostavljanja registra, neće biti moguće uvesti dodatne obaveze bez saglasnosti Vlade Republike Srpske.

Sve navedene mjere imaju za cilj poboljšanje uslova privređivanja u narednom periodu, poboljšanje tekuće likvidnosti i podsticanje zapošljavanja u privredi. Istovremeno, navedene mjere zahtijevaju i suzbijanje sive ekonomije i unapređivanje finansijske discipline, te nulti stepen tolerancije prema neplaćanju poreskih obaveza. Rasterećenjem privrede i dodatnom finansijskom disciplinom, nastojaće se vratiti dio sive ekonomije u regularne tokove poslovanja.

Tako će se posredstvom Poreske uprave Republike Srpske, prioritetno voditi aktivnosti i na kontroli pravilnosti i zakonitosti obračunavanja bruto plata i primanja i njihovoj naplati, sa ciljem da se obračun i plaćanje vrši u visini stvarno isplaćenih bruto plata i primanja, da bi se maksimalno smanjio broj poslodavaca koji obračun poreza i doprinosa vrše na nivou najnižih plata.

Strukturne reforme koje unapređuju poslovno okruženje i povećavaju efikasnost javnog sektora, biće intenzivirane u 2014. godini. Nastavićemo aktivnosti na unapređivanju poslovnog okruženja (završetak reforme pokretanja poslovanja, smanjenje procedura) i nakon uspostavljenog jednošalterskog sistema registracije, kao prve faze reforme, sprovesti i drugu fazu – model elektronske ili onlajn registracije. Nastavićemo aktivnosti na sistemskom jačanju kapaciteta

lokalnih i republičkih institucija u procesu privlačenja stranih direktnih investicija, te aktivnosti na konkretizaciji investicione ponude Republike Srpske i direktnom marketingu u inostranstvu. U skladu sa aktuelnim trendovima posebno ćemo raditi na postinvesticionoj usluzi postojećih investitora u cilju postizanja dodatnih/novih investicija. Jačanje i nadogradnja saradnje sa privrednim predstavništvima Republike Srpske u inostranstvu i dijasporom u cilju promocije potencijala za ulaganje u Republici Srpskoj, te promocija investicione ponude Republike Srpske na međunarodnim sajmovima biće redovna aktivnost u 2014. godini. Takođe, nastavićemo dodatno jačati saradnju sa međunarodnim organizacijama koje podržavaju razvoj stranih ulaganja i unapređivanje poslovne klime. Na taj način, stvorićemo bolji poslovni ambijent, privlačan za nove i postojeće investitore, koji će im pružiti znatno efikasniju javnu administraciju prilikom pokretanja poslovne aktivnosti u Republici Srpskoj.

U 2014. godini izmijenićemo Zakon o stečajnom postupku Republike Srpske, na način da se omogući da stečajni postupak bude hitan i da u stečajnom postupku nije dozvoljen zastoj i prekid, te da se zakonom uredi kraće trajanje prethodnog postupka i stečajnog postupka u cjelini, a ujedno i da se omogući veća transparentnost cijelog postupka.

Takođe, ukidanje administrativnih barijera i poboljšanje uslova poslovanja u svim oblastima privrede značajno će dovesti do povećanja konkurentnosti privrede Srpske. U tom smislu, u oblasti veterinarstva u toku 2014. godine nastaviće se kontinuirana aktivnost na suzbijanju i eradikaciji zaraznih bolesti. Sprovodiće se potrebne stručne procedure u prevenciji i liječenju životinja, osiguravajući zdrav proizvod od zdrave jedinke. Ovakav sažet i uprošćen smisao djelovanja veterinarske djelatnosti ima, pored zadataka na zaštiti životinja od mogućih zaraznih, organskih i drugih bolesti životinja, zaštitu zdravlja ljudi od zajedničkih bolesti životinja i ljudi (zoonoza) i zajedničkih bolesti ljudi i životinja (antropozoonoza) i konačno, kontrolu i osiguranje zdravstveno ispravne hrane za životinje i hrane bezbjedne za ljude. Radi obezbjeđenja sistema praćenja „od njive/štale do trpeze“ neophodno je da se kontrolom i praćenjem kritičnih tačaka i mogućih mjesta kontaminacije izbjegnju i preduprije neželjene posljedice po zdravlje ljudi. U tom smislu izvršićemo sprovođenje izvoznih standarda EU, da bi se mogao dati prijedlog inspekcijском timu FVO-a (inspekcija EU) za uvrštavanje Republike Srpske i BiH na listu zemalja koje mogu izvoziti namirnice animalnog i biljnog porijekla u EU. U 2014. godini izvršiće se „nulti popis“ imanja i velikih preživara (goveda), čime će se dobiti realan presjek stanja na terenu. Stručni tim čija je uloga da prati stanje: „Uticaj suše na obim i kvalitet poljoprivrednih proizvoda sa posebnim osvrtom na kvalitet stočne hrane i mogućom pojavom mikotoksina“, nastaviće aktivnosti po Akcionom planu i donesenim zaključcima Vlade Republike Srpske.

Jedna od prioritetnih aktivnosti na poboljšanju poslovnog ambijenta jeste izrada, pojednostavljenje i skraćivanje postupaka u oblasti prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije. Na osnovu izvršene analize stanja i uočenih problema i tendencija, u 2014. godini realizovaćemo sljedeće:

- Stvaranje uslova za vođenje adekvatne i kvalitetne zemljišne politike u vezi sa uspostavljanjem pouzdanog i objektivnog sistema obračuna rente i naknade za uređenje građevinskog zemljišta prema novim principima koji se zasnivaju na izračunavanju i obračunu stvarnih troškova za izgradnju planirane komunalne i druge javne infrastrukture da bi se eliminisale ranije česte pojave da investitor istu naknadu plaća više puta po različitim osnovama,
- Legalizacija bespravno izgrađenih objekata trebalo bi da se prihvati kao strateško opredjeljenje, te da se u kontinuetu apeluje na bespravne graditelje da podnose zahtjeve za legalizaciju objekata, čime će se trajno ili privremeno ozakoniti status njihovih objekata, a lokalnim zajednicama omogućiti dodatni prihodi na osnovu naplaćenih naknada za legalizaciju,
- Lokalne zajednice bi, u što većem broju slučajeva, trebalo da zaključuju ugovor o finansiranju opremanja neizgrađenog i neuređenog građevinskog zemljišta sredstvima investitora koji žele

graditi na tom zemljištu, čime će se umanjiti naknada za uređenje građevinskog zemljišta koju investitor mora uplatiti lokalnoj zajednici, za vrijednost radova na komunalne i druge javne infrastrukture koju će investitor sam izgraditi,

- Iniciranje aktivnog rada inspekcijskih i drugih nadležnih organa kako bi se obezbijedila kvalitetna zaštita prava svih učesnika u građenju, a pogotovo u dijelu kojim se obezbjeđuje pravilna primjena novih procedura i postupaka prilikom izdavanja građevinskih dozvola i posjedovanja odgovarajućih licenci predviđenih za učesnike u građenju,
- Nastaviti podsticanje saradnje i ukрупnjavanje domaće građevinske operative, čime će se postići veće učešće domaće građevinske operative na velikim infrastrukturnim projektima,
- U novim podzakonskim propisima koji se donose na osnovu Zakona o uređenju prostora i građenju predvidjeti smanjenje naknada za troškove izdavanja licenci fizičkim i pravnim licima koje se izdaju u skladu sa propisima o prostornom planiranju, projektovanju i građenju objekata,
- Stvaranje preduslova za povećanje učešća domaćih proizvođača u industriji građevinskih materijala, te iniciranje investicija u proizvodnju onih građevinskih materijala ili proizvoda koji se ne proizvode na domaćem tržištu,
- Sprovođenje postupka utvrđivanja ispunjenosti uslova i izdavanje predviđenih ovlaštenja za vršenje certifikacije i ocjene usaglašenosti građevinskih proizvoda zainteresovanih pravnih lica koja su prošla postupak akreditovanja,
- Izmjenama i dopunama Prostornog plana Republike Srpske ugraditi već usvojena rješenja iz oblasti energetike i ostaviti mogućnost fleksibilnije primjene plana u budućnosti,
- Stvaranje boljih uslova za izradu planske dokumentacije na nivou lokalnih zajednica u saradnji sa Savezom opština i gradova a kroz iniciranje povoljnih kreditnih linija;
- Kroz detaljniju kontrolu u toku izrade dokumenata prostornog uređenja lokalnih samouprava uvesti više reda u ovu oblast;
- Intenziviranje aktivnosti na primjeni novih i postojećih planova lokalnih zajednica u postojeći GIS;
- Stvaranje uslova za unapređivanje energetske efikasnosti u zgradarstvu i pokretanje investicija u navedenoj oblasti;
- Donošenje propisa iz oblasti zaštite životne sredine po principu „zagađivač plaća“. Donošenjem tih propisa stvaraju se uslovi za sufinansiranje projekata u cilju ispunjenja obaveza u skladu sa propisima iz oblasti životne sredine;
- Nastavak izgradnje već započetih regionalnih sanitarnih deponija i stvaranje uslova za početak izgradnje ostalih deponija u skladu Prostornim planom Republike Srpske;
- Sprečavanje opterećivanja, zagađivanja i narušavanja životne sredine, poboljšanje i obnova oštećene životne sredine;
- Održivo upravljanje, očuvanje i zaštita prirodnih resursa i racionalno korištenje resursa;
- Mogućnost za inicijative i učešće javnosti u djelatnostima koje imaju za cilj zaštitu životne sredine;
- Koordinacija privrede i integrisanje socijalnog i ekonomskog razvoja u skladu sa propisanim standardima za zaštitu životne sredine;
- Jačanje institucija za zaštitu i očuvanje životne sredine;
- Stvaranje finansijskih mehanizama za očuvanje, zaštitu i unapređivanje životne sredine;
- Jačanje tehničkih i institucionlanih kapaciteta zaštićenih područja;
- Povećanje procenta zaštićenih područja u cilju smanjenja opterećenja životne sredine i uspostaviti mehanizme za finansiranje zaštite prirode.

Aktivnosti na izmjenama i dopunama Prostornog plana Republike Srpske su u podmakloj fazi. U narednom periodu očekuje se izrada Prednacrt, Nacrt i Prijedloga plana, a njegovo konačno usvajanje u prvom tromjesečju 2014. godine. Izmjenama i dopunama stvoriće se mogućnost nastavka aktivnosti na realizaciji projekata prvenstveno iz energetskog sektora, kao i ostaviti mogućnost fleksibilnije primjene planskih rješenja.

U toku 2014. godine planira se nadogradnja postojećeg GIS-a kroz sistem redovnog održavanja, kao i sam postupak unosa novih i postojećih planova lokalnih zajednica kao jedinstvene baze podataka o prostoru Republike Srpske.

U srednjoročnom periodu Vlada će zajedno sa opštinama i gradovima raditi na stvaranju uslova za izradu nedostajuće prostorno-planske dokumentacije i njihovu usklađenost i jedinstvenu primjenu, uz mogućnost pojednostavljenja načina prostornog planiranja. Takođe će se raditi na pripremi projekta koji bi se odnosio na obezbjeđenje finansijskih sredstava potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja iz nadležnosti opština i gradova. Međutim, za takav projekat su potrebna znatna sredstva iz kojih bi se obezbijedilo davanje dugoročnih kreditnih zaduženja pod najpovoljnijim uslovima, čiji bi korisnici i obveznici vraćanja bile jedinice lokalne samouprave.

Novi Zakon o radu, na čijoj izradi će se raditi u 2014. godini, u saradnji sa socijalnim partnerima, na bazi tripartitnog socijalnog dijaloga, otkloniće nefleksibilnost uslova tržišta rada i na taj način, uz reformu pokretanja poslovanja, stvoriti zaokružen sistem mjera, koje će u značajnoj mjeri poboljšati investicioni ambijent u Republici Srpskoj, otvoriti prostor za nove investicije i dodatno zapošljavanje, kroz povećanje konkurentnosti privrede Srpske. Na taj način, otklonićemo sistemske nedostatke tržišta rada i uvesti savremene mehanizme zaštite radnika i podsticanja zapošljavanja. Cilj je da se pokrene privreda i smanji nezaposlenost, kroz otvaranje novih radnih mjesta u realnom sektoru privrede, te na taj način obezbijedi povećanje standarda stanovništva. Paralelno sa reformom zakonodavstva, intenziviraćemo aktivnosti na unapređivanju efikasnosti inspekcijских organa, u cilju jačanja nadzora nad primjenom normi radnog zakonodavstva.

Za povećanje konkurentnosti veoma je značajno nastaviti i intenzivirati aktivnosti na podsticanju programa istraživanja, inovacija i komercijalizacije znanja, čemu ćemo posebnu pažnju posvetiti u 2014. godini. Ujedno, jaćaćemo kapacitete organizacija za infrastrukturnu podršku razvoja tehnologija, kao što je Fondacija Inovacioni centar Banja Luka. Prioriteti Republike Srpske u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti i tehnološkog razvoja mogu se podijeliti u dvije oblasti, različite po svojoj prirodi i načinu realizacije. Prva se odnosi na prioritete u određenim naučnim oblastima od suštinskog interesa za Republiku Srpsku (prioritetna područja istraživanja), a druga na strateške pravce razvoja sistema naučnoistraživačke djelatnosti i tehnološkog razvoja. Nakon realizacije projekta Izrada pregleda citiranosti naučnih istraživača u Republici Srpskoj koji je realizovan u 2012. godini, kao nastavak ovog projekta planirano je uspostavljanje Centra za scientometriju, sa krajnjim ciljem indeksiranja domaćih naučnih časopisa i skupova i rangiranja visokoškolskih ustanova. U junu 2013. godine, prvi put na ovim prostorima, dvije vlade, Vlada Republike Srbije i Vlada Republike Srpske, osnovale su javnu ustanovu „Andrićev institut“ u Višegradu. Osnivanje ovog instituta je od istorijskog značaja za naučnoistraživački rad na ovim prostorima i njegovo djelovanje u 2014. godini će biti veoma značajno, posebno iz aspekta obilježavanja stogodišnjice Prvog svjetskog rata. U okviru Fonda „Dr Milan Jelić“, i u 2014. godini biće nastavljene aktivnosti stipendiranja talentovanih mladih istraživača koji studiraju na I, II i III ciklusu studija visokog obrazovanja na univerzitetima u RS/BiH i na univerzitetima u inostranstvu. Republički savjet za nauku i tehnologiju i Akademija nauka i umjetnosti Republike Srpske realizovale su projekat Izrada pregleda citiranosti naučnih istraživača u Republici Srpskoj, pri čemu se istraživanje citiranosti vršilo prema bazi Web of Science.

U narednom periodu aktivnosti će biti usmjerene na licenciranje studijskih programa trećeg ciklusa studija, uz obavezu da se stvore uslovi da u pogledu naučnoistraživačkog rada univerziteti pokažu visok stepen društvene odgovornosti u ispunjavanju kriterijuma kvaliteta u skladu sa standardima struke i propisima koji regulišu ovu oblast visokog obrazovanja. Osim toga, aktivnosti će biti usmjerene ka iznalaženju mogućnosti za izmjene studijskih programa u smislu smanjenja njihovog broja, kao i usaglašavanja njihovog obima i sadržaja sa standardima koji vrijede u Evropskom

prostoru visokog obrazovanja. Takođe, potrebno je izvršiti prilagođavanje oblika nastave i načina savladavanja gradiva, naročito u oblasti prirodno-matematičkih, tehničkih i tehnoloških nauka. S obzirom na to da je nastavnik ključ kvalitetnog nastavnog procesa, potrebno je, u saradnji s visokoškolskim ustanovama, obezbijediti sprovođenje procedure izbora koja će imati za rezultat kvalitetan nastavni kadar. U nastavni proces treba uključiti one ljude koji to zaslužuju svojim profesionalnim, moralnim i drugim kvalitetima.

Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Vlada kreira upisnu politiku u skladu sa potrebama tržišta rada i strateškim pravcima razvoja visokog obrazovanja. Dosadašnje iskustvo sa utvrđivanjem deficitarnih zanimanja upućuje na potrebu da se o upisnoj politici razmišlja na srednjoročnom planu, te da se, uzimajući u obzir autonomiju visokoškolskih ustanova ide ka praćenju trendova poželjnih i atraktivnih zanimanja. U smislu navedenog, u odlučivanju o broju i strukturi studenata visokoškolske ustanove bi trebalo da imaju aktivniji pristup potrebama privrede i tržištu rada s obzirom na to da su univerziteti ustanove koje unapređuju razvoj društva u cjelini. Takođe, Vlada Republike Srpske će u toku 2014. godine raditi na reviziji smjerova i studijskih programa te analizi ispunjenosti uslova rada visokoškolskih ustanova u Republici Srpskoj.

Projekat COBISSRS – Virtuelna biblioteka Republike Srpske je elektronsko umrežavanje biblioteka i izgradnja jedinstvenog bibliotečko-informacionog sistema Republike Srpske na programskoj informatičkoj platformi COBISS. Projekat podrazumijeva formiranje i izgradnju centralnog elektronskog kataloga i centralnih baza podataka o bibliotekama, o bibliotečko-informacionoj građi i naučnoistraživačkoj djelatnosti u Republici Srpskoj. Projektom je planirano da se u periodu od tri godine (3 faze) izvrši informatičko povezivanje svih većih biblioteka u Republici Srpskoj i integrisanje njihovih kataloga i baza podataka u cilju izgradnje jedinstvenog bibliotečko-informacionog sistema Republike Srpske. U prvoj fazi Projekta, koji će biti realizovan u 2014. godini, planirana je instalacija i primjena sistema, opremanje Centra virtuelne biblioteke u okviru JU NUBRS i uključivanje 16 biblioteka. Radi zaštite interesa Republike Srpske, formiranjem autonomnog jedinstvenog bibliotečko-informacionog sistema Republike Srpske, vraćaju se prenesene nadležnosti u oblasti bibliotečke djelatnosti sa nivoa BiH na nivo Republike Srpske.

Zbog malih smještajnih kapaciteta u studentskim domovima, Vlada je u prethodnom periodu izdvojila značajna sredstva za rješavanje problema smještajnih kapaciteta, a u toku je i realizacija aktivnosti na izgradnji novih i sanaciji postojećih studentskih domova. Za rješavanje navedenog problema neophodna su značajna finansijska sredstva za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata. U tom smislu, neophodno je napomenuti da je Vlada, u saradnji sa Univerzitetima u Banjoj Luci i Istočnom Sarajevu pokrenula procedure za izgradnju novih i sanaciju postojećih studentskih domova.

Međutim, u budućnosti je potrebno raditi na povećanju efikasnosti javnih visokoškolskih ustanova kroz mjerenje ishoda i uspostavljanje sistema indikatora troškovne efektivnosti, odnosno kroz uvođenje odgovornosti za rezultate sprovođenja odgovarajućih politika što trezorski sistem sam po sebi ne može obezbijediti bez paralelnog razvoja i drugih instrumenata kontrole, odnosno bez razvoja odgovarajućih indikatora uspješnosti.

Na taj način, ulaganjem u nauku i obrazovanje, njenom boljom povezanošću sa privredom, te korištenjem naučnih dostignuća u oblasti privrede, dugoročno ćemo povećati konkurentnost Republike Srpske.

Razvijena infrastruktura i bolja saobraćajna povezanost Republike Srpske predstavljaju jedan od najvažnijih faktora povećanja konkurentnosti privrede. S tim u vezi, u toku 2014. godine nastavićemo sa realizacijom postojećih i započinjanju novih infrastrukturnih projekata u oblasti

drumskog saobraćaja, te stvaranju uslova za povećanje konkurentnosti privrede Srpske, od koji su najvažniji:

- Nastavak započetih aktivnosti za dodjelu koncesije za izgradnju, korištenje i održavanje auto-puta na dionici Glamočani – Banja Luka – Mrkonjić Grad – Mlinište;
- Nastavak radova na izradi glavnog projekta i izgradnji auto-puta Banja Luka – Doboj, dionica Prnjavor–Doboj dužine 37 km;
- Početak radova na izradi glavnog projekta i izgradnji auto-puta Banja Luka – Doboj, dionica Banja Luka – Prnjavor dužine 35 km;
- Nastavak pregovora za JPP za auto-put Doboj–Vukosavlje na koridoru Vc, u dužini od 46,6 km i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa;
- Aktivnosti na izradi idejnog projekta brze ceste Kozarska Dubica – Prijedor,
- Izrada prostorno-planske i projektne dokumentacije za izgradnju auto-puteva i brzih puteva u skladu sa Prostornim planom Republike Srpske do 2015. godine, kao i usvojenim srednjoročnim planovima realizacije,
- Nastavak aktivnosti u vezi sa izradom projektnih zadataka i dalje realizacije projekata „Izrada glavnog projekta za izgradnju magistralnog puta Foča – Hum – Šćepan Polje –Granica sa Republikom Crnom Gorom u dužini od oko 21 km“, „Izrada planske i projektne dokumentacije za izgradnju brzog puta Sarajevo–Mesići–Ustiprača–Višegrad – granica Republika Srbije, preko teritorije opštine Sokolac“ i „Izrada planske i projektne dokumentacije za poboljšanje magistralnog puta M-16 od granice sa FBiH do Banje Luke sa izgradnjom obilaznice oko grada Banja Luka“ su u toku. Ovi projekti se finansiraju iz donatorskih sredstvava Evropske unije (IPA 2011 i IPA 2012);
- Nastavak aktivnosti za početak izgradnje mosta preko rijeke Save kod Gradiške;
- Nastavak aktivnosti u vezi sa realizacijom Protokola između Vlade Republike Srpske i Vlade Republike Srbije o izgradnji mosta preko rijeke Drine, na lokaciji Ljubovija–Bratunac sa pristupnim saobraćajnicama i zajedničkim graničnim prelazom na teritoriji Republike Srpske (Bosne i Hercegovine) i
- Sprovođenje aktivnosti na realizaciji projekata na magistralnim i regionalnim putnim pravcima u skladu sa srednjoročnim i godišnjim planovima.

S ciljem unapređivanja željezničkog saobraćaja, u toku 2014. godine izdvajamo neke od najvažnijih aktivnosti:

- Rekonstrukcija dvije garniture elektromotornih vozova u iznosu 1.000.000 €;
- Nabavka deset višesistemskih elektrolokomotiva u iznosu 10.000.000 €. Ukupna vrijednost investicije je 30.000.000 € (planirano po 10.000.000 € u 2014, 2015. i 2016. godini);
- Nabavka 37 vagona serije Eans, remont 195 vagona serije Eas, i remont i rekonstrukcija 55 vagona Gas u Eaos u iznosu 4.000.000 € i
- Modernizacija dvije elektrolokomotive u iznosu 2.750.000 €.

Kada je riječ o vazdušnom saobraćaju, ciljevi preduzeća „Aerodromi Republike Srpske“ za 2014. godinu odnose se na zadržavanje statusa međunarodnog aerodroma, održavanje otvorenosti Aerodroma prema ispostavljenim zahtjevima klijenata, prvenstveno, nadležnih institucija Republike Srpske, pokretanje aktivnosti na uspostavljanju svakodnevnog vazdušnog saobraćaja prema regionalnim avio-čvorištima, pregovori sa kompanijama koje mogu pokrivati određena tržišta, animiranje privrednih i turističkih subjekata, te pokretanje aktivnosti na proširenju vrste usluga kroz modalitete kargo saobraćaja.

S ciljem brendiranja domaće proizvodnje i turističke ponude, te na taj način povećanja konkurentnosti domaće privrede, intenziviraćemo aktivnosti za brendiranje domaće proizvodnje i turističke ponude, te unapređivanje ukupnog procesa brendiranja u Republici Srpskoj i definisanju strateških prioriteta procesa brendiranja. Pored toga, radićemo na stvaranju pozitivnog imidža

Republike Srpske u svijetu kao destinacije sigurne za turističke dolaske i investiciona ulaganja, povećanju kvaliteta turističkog proizvoda, te poboljšanje uslova za razvoj turističke djelatnosti. Na taj način, preko investicija u oblasti turizma, upotpunićemo turističku ponudu Republike Srpske, omogućiti dodatno zapošljavanje, a time i razvoj lokalnih zajednica.

Prema tome, cilj je da se strukturnim reformama uspostavi poslovno okruženje koje će omogućiti povećanje stranih i domaćih investicija, ubrzanje restrukturiranja privrede, te povećanje njene produktivnosti i konkurentnosti.

4.3. BORBA PROTIV KRIMINALA I KORUPCIJE I USPOSTAVLJANJE EFIKASNOG I PRAVEDNOG PRAVOSUĐA

Kriminal i korupcija direktno ugrožavaju ljudska prava građana, te ruše moral i strukturu društva, sprečavaju razvoj slobodnog preduzetništva i jednakost građana u ostvarivanju njihovih prava i interesa. Takođe, ugrožavaju privredni, društveni i politički razvoj, te rad na njihovom suzbijanju i sprečavanju predstavlja prioritet ove Vlade. S ciljem stvaranja društva bez kriminala i korupcije, i u 2014. godini ćemo još intenzivnije nastaviti rad na suzbijanju i sprečavanju kriminala i korupcije, da bi osigurali građanima život u društvu bez korupcije, što znači da građani mogu ostvarivati sva svoja prava i obaveze da ne budu izloženi koruptivnim zahtjevima. U stvaranju društva bez korupcije, utvrdićemo koja postojeća zakonska regulativa i administrativna postupanja direktno podstiču koruptivno djelovanje, te donijeti odgovarajuće izmjene. Radićemo na jačanju institucionalnih kapaciteta za prevenciju, suzbijanje i borbu protiv korupcije, jačanje saradnje institucija sistema sa nevladinim sektorom, organizacijama civilnog društva i akademskim sektorom u borbi protiv korupcije, te na uspostavljanju antikorupcionog tima u skladu sa Strategijom i akcionim planom za borbu protiv korupcije

Prioritetni strateški ciljevi i programi u oblasti borbe protiv kriminala i korupcije za 2014. godinu su:

- efikasno sprečavanje i rasvjetljavanje krivičnih djela, sa naglaskom na teža i složenija krivična djela,
- proaktivna zaštita Republike Srpske i njenih građana od terorističkog i ekstremističkog djelovanja,
- očuvanje stabilnog bezbjednosnog ambijenta u Republici Srpskoj i povoljnog stanja bezbjednosti saobraćaja,
- obezbjeđenje prioritetnih materijalnih i tehničko-tehnoloških preduslova za rad MUP-a,
- nastavak procesa evropskih integracija, ostvarivanje saradnje sa partnerima na unutrašnjem, regionalnom i međunarodnom planu, sa naglaskom na ispunjavanje međunarodno preuzetih obaveza u pogledu smještaja lica lišenih slobode, kroz opremanje prostorija za zadržavanje u skladu sa EU standardima,
- uspostavljanje efikasnog i pravednog pravosuđa.

Strateško opredjeljenje MUP-a je dalje jačanje kapaciteta za suprotstavljanje svim pojavnim vidovima kriminaliteta, pri čemu je naglasak na sprečavanju i rasvjetljavanju društveno najopasnijih krivičnih djela počinjenih od organizovanih kriminalnih grupa, uz korištenje sofisticiranih metoda izvršenja, kao i krivičnih djela sa koruptivnim obilježjima. Sačinjene analize ukazuju na potrebu dodatnog usavršavanja postupajućih policijskih službenika, sadržajnije tehničke podrške operacijama i unapređivanja operativne saradnje sa partnerima na regionalnom i međunarodnom planu.

Za očuvanje povoljnog bezbjednosnog ambijenta vršićemo plansku i kontinuiranu primjenu mjera opšte i specijalne prevencije, uz dosljednu primjenu usvojenog koncepta partnerstva sa zajednicom.

Na osnovu pokazatelja saobraćajnog rizika i analize uticaja različitih faktora na bezbjednost drumskog saobraćaja, vršićemo unapređivanje i modeliranje policijske kontrole i nadzora odvijanja saobraćaja prema ispoljavanjima nebezbjednosti, kroz primjenu savremenih tehničkih rješenja u oblasti kontrole i regulisanja.

Povećanje obima poslova na izdavanju ličnih dokumenata – ličnih karata, vozačkih dozvola i putnih isprava, koje je bilo evidentno u 2013. godini očekuje se i u 2014. godini, prvenstveno zbog isteka roka važenja od deset godina većeg broja ličnih karata i vozačkih dozvola izdatih 2004. godine, promjene obrasca lične karte, isteka roka važenja od pet godina biometrijskih putnih isprava izdatih 2009. godine, što će rezultirati povećanim brojem zahtjeva za izdavanje navedenih dokumenata. U 2014. godini MUP će nastaviti sa ispunjavanjem propisanih standarda u cilju zadržavanja bezvignog režima.

Uprkos izazovima koje nameću aktuelna ekonomska kretanja, MUP će nastaviti sa započetim procesima osavremenjavanja i standardizacije. Uz obezbjeđenje adekvatnih smještajnih kapaciteta za određeni broj organizacionih jedinica, imperativ predstavlja nabavka naoružanja i specijalističke opreme za operativni sastav. Istovremeno, nastavićemo i sa nabavkom druge opreme za podršku poslovnim procesima, što će rezultirati unapređivanjem efektivnosti i efikasnosti operativne djelatnosti i viši nivo pružanja usluga građanima i drugim subjektima.

Posebnu pažnju posvetićemo uspostavljanju efikasnog i pravednog pravosudnog sistema, jer se do sada pokazalo da bez toga procesuiranje kriminala i korupcije ne daje efekte. Pored toga, u toku 2014. godine, u oblasti pravde nastavićemo sve potrebne aktivnosti na obezbjeđenju materijalnih i kadrovskih pretpostavki za redovno funkcionisanje institucija pravosuđa Republike Srpske. U skladu sa navedenim, u 2014. godini:

- Izradićemo nove zakonske i podzakonske akte da bi se smanjili troškovi postupaka koji se vode pred sudovima Republike Srpske, s posebnim osvrtom na smanjenje naknada za odbranu u krivičnom postupku čime bi se stvorile pretpostavke za racionalizaciju utroška sredstava u budžetu Republike Srpske;
- Jaćaćemo kapacitete u borbi protiv organizovanog kriminala i najtežih oblika privrednog kriminala kroz donošenje novog Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala u Republici Srpske i realizaciju ciljeva iz Strategije za borbu protiv korupcije u cilju osiguranja budžetske odgovornosti svih korisnika;
- Nastavićemo aktivnosti u Strukturalnom dijalogu o reformi pravosuđa koje se posebno odnose na Sud i Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, kao i Visoki sudski i tužilački savjet i
- Obezbiđićemo uslove za funkcionisanje kazneno-popravnih ustanova u Republici Srpskoj u cilju očuvanja bezbjednosti ustanova, kao i poboljšanje smještajnih kapaciteta i nabavci opreme za zaposlene u ovim ustanovama.

4.4. STABILNOST JAVNIH FINANSIJA I STVARANJE USLOVA ZA SMANJENJE NELIKVIDNOSTI PRIVREDE

U okviru sistema upravljanja javnim finansijama poseban značaj imaće dodatne reforme ukupnog budžetskog sistema Republike Srpske. Pored primarne restriktivne politike javne potrošnje, koju sprovodi Vlada Republike Srpske, dodatne restriktivna javna potrošnja će biti kontinuirana aktivnost svih aktera budžetskog sistema Republike Srpske, odnosno i opština i gradova i

vanbudžetskih fondova i javnih preduzeća. Na taj način, doći će do smanjenja ukupnog deficita sistema, te smanjenja javnog ukupnog duga Republike. Na taj način, novi model razvoja podrazumijeva dodatno smanjenje neproaktivne budžetske potrošnje, uz istovremeno povećanje investicione potrošnje, uz socijalnu zaštitu, najugroženijih kategorija društva. Ujedno, jačanje poreske discipline podrazumijeva poboljšanje sistema naplate poreza i smanjenje sive ekonomije, te jačanje dugoročne fiskalne stabilnosti i održivosti kroz sprovođenje strukturnih reformi, posebno reformi javnog sektora. Politika rashoda će biti usmjerena na poštovanje posebnih fiskalnih pravila.

Prema tome, stabilnost javnih finansija i stvaranje uslova za smanjenje nelikvidnosti privrede ćemo postići na sljedeći način:

- Pojačanom aktivnosti na dodatnoj stabilnosti ukupnih javnih finansija;
- Ostvarivanjem dodatnih ušteda na neproaktivnoj budžetskoj potrošnji;
- Kontinuiranom radu na stabilizaciji učešća ukupnog duga u BDP-u;
- Uvođenjem trezorskog sistema poslovanja u zdravstveni sektor;
- Stvaranjem profesionalne javne uprave i
- Smanjenje nelikvidnosti privrede.

Kada je riječ o pojačanim aktivnostima na kontroli obračunavanja i naplati ukupnih budžetskih prihoda, i u 2014. godini, putem Poreske uprave Republike Srpske, prioritetno ćemo sprovođiti aktivnosti na kontroli pravilnosti i zakonitosti obračunavanja bruto plata i primanja i njihovoj naplati, sa ciljem da se obračun i plaćanje vrši u visini stvarno isplaćenih bruto plata i primanja, da bi se maksimalno smanjio broj poslodavaca koji obračun poreza i doprinosa vrše na nivou najnižih plata. Na ovaj način će se omogućiti bolja naplata javnih prihoda, a time i povećanje obima ostvarivanja prava iz penzijskog i zdravstvenog osiguranja. Primjenom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskom postupku Republike Srpske i Zakona o posebnim načinima izmirenja poreskog duga u 2014. godini očekuje se poboljšanje naplate javnih prihoda čime će se dati značajan doprinos boljem zadovoljavanju potreba korisnika javnih prihoda. U oblasti bolje naplate prihoda posebnu pažnju ćemo posvetiti obračunu i naplati koncesione naknade.

U procesu reformi upravljanja javnim finansijama i uvođenjem programskog budžetiranja u skorijoj budućnosti, stvoriće se pretpostavke za dodatne uštede jer će se definisanjem ciljeva, programa i aktivnosti javna sredstva usmjeriti za realizaciju postavljenih ciljeva sa definisanim učincima i rezultatima koji će biti mjerljivi. Na taj način prepoznaje se odgovornost, za dobro izvršavanje, ali i za neizvršavanje postavljenih ciljeva, a time i odgovornost o utrošenim javnim sredstvima. Takođe, radićemo na uštedama, prvenstveno kod vanbudžetskih fondova i javnih preduzeća. Novi Zakon o fiskalnoj odgovornosti u 2014. godini će nam omogućiti bolji nadzor i kontrolu nad ukupnim budžetskim sistemom, kroz kažnjavanje onih koji ne poštuju fiskalna pravila i fiskalne mjere.

Upravljanje javnim dugom i u 2014. godini ostaje jedan od važnih aspekata Vladinih prioritarnih politika. Osnovne smjernice zaduživanja i upravljanja dugom u narednom periodu će biti: stabilizacija učešća duga u BDP-u; održavanje prosječne ročnosti dospeljeća na postojećem nivou, zamjena instrumenata kratkoročnog duga instrumentima sa dužim rokom dospeljeća; kontinuiran razvoj i unapređivanje domaćeg tržišta hartija od vrijednosti; veće učešće zaduživanja po modelu garancija.

U septembru 2012. godine odobren je IV Stand-by aranžman sa MMF-om u iznosu od 338,2 miliona SDR ili 784,6 miliona KM za BiH (Republika Srpska 112,7 miliona SDR ili 261,5 miliona KM). U cilju obezbjeđenja dodatne fiskalne stabilnosti, povoljnijih izvora finansiranja budžeta u 2014. godini, te na taj način restrukturiranja postojećeg javnog duga, Vlada će nastaviti da izvršava sve kvantitativne kriterijume i strukturalne odrednice koje prethodno dogovori sa Međunarodnim

monetranim fondom. Pored navedenih pozitivnih efekata saradnje sa MMF-om, osnovni rizik povlačenja sredstava predstavlja neispunjavanje određenih uslova koje je postavio MMF svim stranama u BiH. Imajući u vidu prethodno navedeno, kao alternativni izvor finansiranja koristiće se aukcija trezorskih zapisa, emisija dugoročnih obveznica na domaćem tržištu, te dugoročni krediti.

Politika Vlade Republike Srpske zahtijeva blagovremeno servisiranje dospjelih obaveza, kao i obaveza nastalih u ranijem periodu. Imajući u vidu da su u proteklom periodu procijenjene obaveze po osnovu unutrašnjeg duga verifikovane i evidentirane, u 2013. godini su se i dalje sprovodile aktivnosti izmirenja tih obaveza putem emisije obveznica. U 2014. godini nastaviće se politika verifikacije, evidentiranja i izmirenja duga. U skladu s tim, prioritarno se pristupa isplata obaveza iz budžetskih sredstava, kao i sa namjenskih računa sredstava privatizacije i sukcesije (escrow računi).

Reforme sektora socijalne zaštite, moraju da budu kontinuirane, u cilju praćenja stanja i predlaganja pravovremenih, efikasnih i efektivnih mjera, da bi navedeni sistemi zadržali fiskalnu stabilnost. S tim u vezi, posebna pažnja u narednom periodu biće posvećena reformi zdravstvenog sektora. Aktivnost koju ćemo realizovati u 2014. godini odnosi se na uvođenje trezorskog sistema poslovanja u zdravstveni sektor, da bi se omogućila bolja kontrola trošenja sredstava. Na taj način, bolnički sektor će biti uveden u trezorski sistem preko resornog ministarstva, dok će domovi zdravlja biti uvezani preko trezora jedinica lokalne samouprave, da bi svaki nivo vlasti preuzeo punu odgovornost za fiskalnu održivost sistema kojim upravlja.

S ciljem smanjenja troškova javne uprave, te uspostavljanja efikasne i efektivne javne administracije, nastavićemo aktivnosti na uspostavljanju profesionalne javne uprave, koja je u službi, kako građana, tako i Vlade. S tim u vezi, u narednom periodu, uradićemo sljedeće:

- Sačiniti analizu i izvršiti klasifikaciju radnih mjesta u strukturama državne službe, te sačiniti standardizovane opise poslova svakog radnog mjesta i sa tim uskladiti sistematizaciju,
- Ojačati kapacitete za upravljanje ljudskim potencijalima u svim organima državne službe,
- Modernizovati proces rada kroz proces napredne obuke za zaposlene na poslovima voditelja upravnog postupka i inspektora,
- Jačati odgovornosti zaposlenih u republičkim organima uprave kroz identifikaciju radnih mjesta podložnih korupciji, te preduzimanje mjera za sprečavanje korupcije,
- Raditi na daljem unapređivanju rada i bezbjednosti Centralne baze za drugi primjerak matičnih knjiga, kao i kontinuirana obuka zaposlenih u matičnim službama,
- Unaprijediti rad upravne inspekcije kroz analizu propisa koje primjenjuje i
- Nastaviti saradnju sa kompanijom Microsoft u procesima informatizacije republičkih organa i institucija.

Kada je riječ o lokalnoj samoupravi u 2014. godini realizovaćemo Okvirni akcioni plan Strategije kojim su predviđene aktivnosti na realizaciji sljedećih programa i ciljeva:

- Program odgovornog upravljanja javnim poslovima, osigurava kvalitetno finansijsko upravljanje i višegodišnje finansijsko planiranje u svim jedinicama lokalne samouprave,
- Program upravljanja lokalnim razvojem, osigurava djelotvorno planiranje i efikasnu realizaciju razvojnih strategija, na principu održivosti, u svim jedinicama lokalne samouprave,
- Program regionalnog povezivanja, kreiranje i osposobljavanje regionalnog razvojnog instrumenta i
- Projekat „Sistem obuke za jedinice lokalne samouprave“ koji je planiran do 2015. godine.

Pored svega navedenog, posebnu pažnju u 2014. godini posvetićemo mjerama za unapređivanje rada i poslovanja javnih preduzeća, s ciljem stvaranja sistema koji će biti efikasni i u prvom redu samoodrživi, težeći da maksimiraju dobit.

Kada je riječ o javnom poštanskom operateru „Pošte Srpske“ razvoj u 2014. godini će biti usmjeren u pravcu njegovog osposobljavanja za slobodno djelovanje na tržištu, proširenje djelatnosti uvođenjem novih, komercijalno pozicioniranih usluga, a samim tim i upošljavanje ljudskih resursa i kapaciteta kojim raspolaže operater. Nastavićemo sa aktivnostima koje imaju za cilj dalji razvoj poštanskog saobraćaja i osiguranja stabilnosti javnog poštanskog operatera, te modernizacija i modifikacija informacione tehnologije i sredstava poštanske mreže. Povezivanje „Pošta Srpske“ sa poštanskim operaterima evropskih zemalja, radi uspostavljanja direktne razmjene poštanskih pošiljaka, što ima za cilj povećanje obima poštanskih usluga, a samim tim i prihoda u ovom preduzeću. Poseban značaj ovakvih sporazuma je pozicioniranje javnog poštanskog operatera na međunarodnom poštanskom tržištu.

Stabilnošću javnih finansija, prvenstveno javnih preduzeća, vanbudžetskih fondova i jedinica lokalne samouprave, smanjiće se nelikvidnost privrede. Međutim, pored toga, poseban akcenat u svom radu u 2014. godini daćemo na direktnim aktivnostima, koje će dovesti do povećanja likvidnosti privrede. S tim u vezi, Zakonom o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije, omogućićemo sprovođenje multilateralne kompenzacije već u prvom kvartalu 2014. godine, koja će direktno poboljšati likvidnost privrede. Unapređivanjem zakonske regulative kojom je regulisan stečajni postupak, obezbijedićemo brže i jeftinije sprovođenje stečajnog postupka, potpunu transparentnost postupka, povećati odgovornost stečajnog upravnika, a posebno uvesti analizu uzroka stečaja. Takođe, zakonskom regulativom, kojom će biti precizirani rokovi izmirenja obaveza, utičaćemo na značajno smanjenje nelikvidnosti privrede.

4.5. POBOLJŠANJE POLOŽAJA SVIH KATEGORIJA DRUŠTVA

S ciljem poboljšanja položaja svih kategorija društva, akcenat ćemo staviti na povećanje zaposlenosti u realnom sektoru, o kome smo govorili u okviru prvog cilja, obezbjeđujući na taj način dodatne prihode kategorijama nezaposlenih. Zadržaćemo nivo plata za zaposlene u javnom sektoru iz decembra 2013. godine, te preduzeti sve mjere da bi plate zaposlenim u javnom sektoru u 2014. godini bile povećane za dodatnih 5%. Poseban akcenat ćemo staviti na socijalnu zaštitu kategorija sa najnižim primanjima, odnosno na socijalnu zaštitu, ne smanjujući dostignuti nivo obima prava, te na penzionersku populaciju i populaciju boraca, porodica poginulih i invalida, kojima ćemo izvršiti uvećane primanja, u skladu sa zakonskom regulativom.

Prema tome, poboljšanje položaja svih kategorija društva ćemo izvršiti kroz:

- Stabilizaciju zdravstvenog sektora;
- Unapređivanje kvaliteta zdravstvenih usluga, usmjerenih na individualne potrebe korisnika;
- Nastavak realizacije kapitalnih projekata u zdravstvu;
- Unapređivanje sistema socijalne, porodične i dječje zaštite,
- Povećanje penzija,
- Povećanje osnovice za obračun primanja u oblasti boračko-invalidske zaštite i
- Poboljšanje položaja mladih.

Pored toga, sistem koji pokriva cjelokupnu populaciju u Republici Srpskoj jeste zdravstveni sistem, tako da ćemo posebnu pažnju posvetiti i unapređivanju njegovog funkcionisanja. S tim u vezi, u 2014. godini obezbijedićemo dodatna sredstva za finansiranje zdravstvene zaštite u skladu sa aktivnostima koje su započete u 2013. godini, izvršićemo restrukturiranje kreditnih zaduženja Fonda i zdravstvenih ustanova, reprogramirati dospjele obaveze, gdje je to moguće, uz povećanje obuhvata stanovništva obaveznim zdravstvenim osiguranjem. Vlada obavezuje osnivače zdravstvenih ustanova, zdravstvene ustanove i menadžment da sredstva koja su obezbijeđena za zdravstvo namjenski i racionalno troše uz preduzimanje konkretne aktivnosti na usklađivanju broja

zaposlenih zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika sa standardima i normativima u zdravstvu, efektima rada i iskazanim potrebama, održati dostignuti nivo plata zaposlenih u zdravstvu, pojačati kontrolu i upravljanje troškovima, preduzeti mjere racionalizacije i štednje u svim zdravstvenim ustanovama javnog sektora i na svim nivoima i drugo.

Najznačajniji zdravstveni prioriteti u 2014. godini su: prestrukturiranje pružanja zdravstvenih usluga (prevencija je bolja od liječenja) da bi se povećala efektivnost i efikasnost i obezbijedio kontinuitet zdravstvene zaštite; Integrisana zdravstvena zaštita i partnerski rad (multidisciplinarna zdravstvena zaštita koja zahtijeva bolju komunikaciju i saradnju korisnika usluga, lokalne zajednice, primarne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, socijalne zaštite, javnog i privatnog sektora; Unapređivanje kvaliteta usluga usmjerenih na individualne potrebe korisnika; Uvođenje sistema kvaliteta, certifikacija i akreditacija zdravstvenih ustanova; Značajnije uključivanje korisnika zdravstvenih usluga u proces donošenja odluka u vezi sa unapređivanjem i zaštitom zdravlja i ostvarivanje prava pacijenata; Povećanje zadovoljstva pacijenata pruženim zdravstvenim uslugama; Pripremljenost za epidemije, kontrola zaraznih bolesti i upravljanje ostalim prijetnjama zdravlju koje su uzrokovane faktorima okoline; Edukacija zdravstvenih radnika i saradnika.

Vlada Republike Srpske će u 2014. godini nastaviti sa sprovođenjem niza aktivnosti i mjera za poboljšanje rada zdravstvenih ustanova na primarnom nivou zdravstvene zaštite, u skladu sa ciljevima Strategije za primarnu zdravstvenu zaštitu. Neke od kontinuiranih aktivnosti koje će dati efekte su uvođenje sistema menadžmenta i sistema kvaliteta, jačanje upravljačkih kapaciteta, uspostavljanje sistema planiranja i upravljanja ljudskim i drugim resursima, razvoj informacionog sistema, uvođenje i primjena međunarodnih računovodstvenih standarda i međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Kontinuirane aktivnosti odnose se na unapređivanje tržišta lijekova, racionalizaciju nabavke i upotrebe lijekova. Takođe, radiće se na unapređivanju kvaliteta rada timova centara za mentalno zdravlje i centara za fizikalnu rehabilitaciju te koordinacija rada sa centrima za socijalni rad, uspostavljanje centara za promociju zdravlja i prevenciju bolesti u domovima zdravlja, proširenju usluga, nadzoru nad radom i pružanjem usluga i zaštiti prava pacijenata, uključivanje privatne prakse u mrežu zdravstvenih ustanova da bi se poboljšala dostupnost zdravstvenih ustanova i obezbijedila konkurentnost. Važno je napomenuti da se rezultati određenih aktivnosti ne mogu očekivati odmah, nego će biti vidljivi i potvrđeni u dužem periodu.

Najznačajnije aktivnosti na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite u 2014. godini biće usmjerene na unapređivanje kvaliteta rada zdravstvenih ustanova, uvođenje novih dijagnostičkih i terapijskih metoda liječenja, jačanje organizacionih i upravljačkih kapaciteta, povećanje odgovornosti menadžmenta, planiranje i upravljanje ljudskim resursima, uvođenje informacionog sistema, unapređivanje vertikalne i horizontalne koordinacije između zdravstvenih ustanova, razvoj modela plaćanja davalaca zdravstvenih usluga, edukacija zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika u skladu sa potrebama zdravstvenog sistema, tehnološkim razvojem i drugo.

Donošenjem Politike unapređivanja zdravlja stanovništva Republike Srpske do 2020. godine, definisane su okvirne aktivnosti, koje omogućavaju osmišljavanje i sprovođenje konkretnih planova i zadataka svih učesnika da bi se unaprijedilo zdravlje stanovništva u narednom periodu, uz koordinaciju, saradnju i partnerstva nadležnih institucija, vladinih, nevladinih i filantropskih organizacija, privatnih fondacija i zajednice.

Pored navedenih projekata koji su u toku, u 2014. godini obezbijedena su finansijska sredstva i planirana je realizacija sljedećih projekata, koji će pored povećanja privredne aktivnosti, značajno poboljšati položaj institucija zdravstvenog sektora:

- Projekat „Modernizacija bolnica u BiH – Faza 3“ – južno krilo – završetak objekta, opremanje i početak rada službi KC BL, kredit Republike Koreje – Faza 3;

- potpisivanje ugovora sa najpovoljnijim ponuđačem i početak radova na realizaciji projekta rekonstrukcije i opremanja objekta KC BL, koji će trajati 2014. do 2016. godine, kredit EIB-a;
- Projekat jačanja zdravstvenog sektora 2014–2015 – kredit Svjetske banke i CEB (izgradnja, sanacija i opremanje ambulati porodične medicine u okviru domova zdravlja u sljedećim gradovima i opštinama: Banja Luka, Kneževo, Prijedor, Doboje, Brod, Petrovo, Bijeljina, Lopare, Zvornik, Osmaci, Bratunac, Srebrenica, Kalinovik, Rudo, Nevesinje);
- Projekat uvođenja E-recepta i zdravstvenog kartona, sredstva Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske;
- Projekat izgradnje i sanacije bolnice u Istočnom Sarajevu, sredstva RPRS i Savjeta ministara BiH;
- završetak projekta nabavke opreme i početak rada Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac – sredstva donacije Vlade Švajcarske.

Takođe, u 2014. godini nastavićemo sa unapređivanjem sistema socijalne, porodične i dječje zaštite. Osnovni pravci djelovanja u ovoj oblasti biće usmjerene na obezbjeđivanje finansijskih sredstava za realizaciju obaveza koje proizlaze iz Zakona o socijalnoj zaštiti i Zakona o dječjoj zaštiti, kao i povećanje odgovornosti jedinica lokalne samouprave u njihovom sprovođenju. Takođe, djelovanje institucija sistema biće usmjerene na daljem jačanju profesionalnih kapaciteta ustanova socijalne zaštite, na republičkom, ali i na lokalnom nivou. Kratkoročni programi i ciljevi u 2014. godini biće usmjereni na: uspostavljanje funkcionalne baze podataka u oblasti socijalne zaštite, osnivanje novih ustanova socijalne zaštite (novi centri za socijalni rad u opštinama u kojima ih nema, Zavod za socijalnu zaštitu, centri za dnevno zbrinjavanje, prihvatilišta i dr.) razvijanje hraniteljstva kao novog oblika zbrinjavanja korisnika, razvijanje integrisanih modela socijalne zaštite na lokalnom nivou. Vlada Republike Srpske će u 2014. godini unaprijediti postojeću bazu podataka korisnika sistema socijalne zaštite, tako što će uspostaviti jedinstveni registar socijalnih davanja, te raditi na izradi socijalne karte građana Republike Srpske.

Kada je riječ o oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, ciljevi i mjere Vlade Republike Srpske za 2014. godinu će biti:

- obezbijediti redovnu isplatu penzija u skladu sa Zakonom,
- redovno vršiti usklađivanje opšteg boda i penzija u skladu sa Zakonom,
- obezbijediti dugoročnu finansijsku održivost penzijskog sistema,
- preduzimati mjere u cilju poboljšanja osnovnog indikatora sistema, tj. odnosa broja osiguranika prema broju korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja,
- preduzimati mjere u cilju sveobuhvatne naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radi obezbjeđenja sredstava neophodnih za isplatu penzija,
- kontinuirano pratiti i analizirati kretanja u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja i preduzimati mjere koje će doprinositi poboljšanju stanja u sistemu.

U oblasti boračko-invalidske zaštite i zaštite CŽR u 2014. godini sprovodićemo sljedeće aktivnosti:

- Obezbijediti sredstva potrebna za finansiranje prava propisanih Zakonom o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske, vodeći računa o povećanju broja korisnika prava na mjesečni borački dodatak, koji će od 2014. godine početi da koriste to pravo;
- Obezbijediti i u 2014. godini redovnost u isplati svih primanja utvrđenih propisima iz oblasti boračko-invalidske zaštite i zaštite civilnih žrtava rata i povećanje osnovice za obračun tih primanja u skladu sa preostalim sredstvima ostvarenim u 2013. godini po svim osnovama, i po mogućnosti prema dodatnim raspoloživim sredstvima;
- Nastaviti sprovođenje Programa obilježavanja značajnih istorijskih događaja oslobodilačkih ratova na područjima Republike Srpske i FBiH;

- Intenzivirati djelovanje u cilju okončanja aktivnosti utvrđenih propisima u pogledu izrade registra spomenika i spomen-obilježja oslobođilačkih ratova;
- Nastaviti sa sprovođenjem Projekta banjske rehabilitacije ratnih vojnih invalida i članova porodica poginulih boraca i u 2014. godini;
- Za sprovođenje Programa potpunog stambenog zbrinjavanja porodica poginulih boraca i ratnih vojnih invalida od prve do četvrte kategorije obezbijediti potrebna finansijska sredstva i intenzivirati aktivnosti da se Projekat završi u 2014. godini, u skladu sa zaključkom Vlade Republike Srpske i zaključkom Narodne skupštine Republike Srpske,
- Nastaviti aktivnosti na izgradnji Centralnog spomen-obilježja poginulim borcima Vojske Republike Srpske u Banjoj Luci,
- Vlada Republike Srpske će posebnu pažnju posvetiti zapošljavanju djece iz porodica poginulih i nestalih boraca Vojske Republike Srpske.

Kada govorimo o raseljenim licima, povratnicima i izbjeglicama:

- Izvršićemo obnovu i rekonstrukciju stambenih jedinica za oko 165 porodica iz reda interno raseljenih lica i povratnika u Republiku Srpsku i Federaciju BiH, obezbijediti pomoć u održivom povratku, obnovi komunalne i javne infrastrukture i vjerskih objekata;
- Obezbijedićemo sve vidove alternativnog smještaja za oko 3.500 porodica;
- Izvešćemo radove na obnovi stambenih jedinica i useliti 178 porodica u okviru Projekta rekonstrukcije stambenog fonda i
- Izvršićemo obnovu i izgradnju stambenih objekata za 495 porodica realizacijom I i II potprojekta u okviru sprovođenja Regionalnog stambenog programa.

Posebnu pažnju poklanjamo mladima i tako ćemo raditi i u 2014. godini. Realizovaćemo sljedeće aktivnosti: Izraditi „Omladinsku politiku Republike Srpske za period od 2015. do 2020.“; Raspisati konkurs za finansiranje projekata omladinskih organizacija i omladinskih manifestacija; Sufinansirati nastavak projekta „Volonterskom legislativom do razvoja lokalnih zajednica“; Finansirati rad kancelarije, redovnih i ostalih aktivnosti Omladinskog savjeta Republike Srpske; Finansirati rad Mreže savjeta učenika srednjih škola u Republici Srpskoj; Sprovesti obuku za mlade i omladinske organizacije u okviru Trening centra Republike Srpske; Pružiti podršku projektima i manifestacijama od republičkog značaja, te projektima i manifestacijama dostavljenim od republičkih omladinskih organizacija i drugim projektima čija je realizacija planirana u 2014. godini; Nastaviti realizaciju programa subvencionisanja kamatne stope; Pružiti podršku za edukaciju i učestvovanje mladih na međunarodnim manifestacijama i konferencijama bitnim za mobilnost mladih i njihov dalji razvoj; Pružiti podršku opremanju Trening centra za stvaranje boljih uslova rada organizacija i udruženja koji koriste kapacitete centra.

U cilju podrške mladima, njihovom zdravom rastu i razvoju i njihovoj sportskoj promociji, u oblasti sporta uradićemo sljedeće: Realizovaćemo Strategiju razvoja sporta od 2012. do 2016. godine u skladu sa Akcionim planom; Završiti aktivnosti na izradi novog Zakona o sportu; sarađivati u oblasti sporta sa Ministarstvom omladine i sporta Republike Srbije u skladu sa Memorandumom o zajedničkoj saradnji; Realizovati Projekat „Male olimpijske igre Republike Srpske“ za školsku 2013/2014. godinu; Realizovati Projekat „Ljetna škola sporta Republike Srpske 2014“; Pružiti podršku organizaciji sportskih manifestacija od značaja za Republiku Srpsku; Pružiti podršku aktivnostima sportskih saveza i klubova i organizaciji tradicionalnih sportskih manifestacija na teritoriji Republike Srpske i Brčko Distrikta; Pružiti podršku projektima izgradnje, rekonstrukcije i sanacije sportskih objekata i terena na teritoriji Republike Srpske; Vršiti stipendiranje perspektivnih sportista, sportista sa invaliditetom i potencijalnih olimpijskih kandidata; Vršiti dodjele Nacionalnih sportskih priznanja Republike Srpske; Pružiti podršku nastupu vrhunskih sportista Republike Srpske na zvaničnim međunarodnim takmičenjima; Pružiti podršku rekreativnim sportskim aktivnostima.

Porodica predstavlja stub svakog društva i u narednoj godini realizovaćemo aktivnosti predviđene Strategijom za razvoj porodice u Republici Srpskoj od 2009. do 2014. godine, u cilju poboljšanja kvaliteta porodičnog života. Ujedno, realizovaćemo aktivnosti na sprovođenju mjera populacione politike kroz projekat „Fond treće i četvrto dijete“, te aktivnosti na sprovođenju mjera populacione politike u lokalnim zajednicama. Radićemo na stvaranju uslova za finansiranje vantjelesne oplodnje sa svih nivoa administrativnog organizovanja u Republici Srpskoj, te sprovođiti aktivnosti na populacionoj edukaciji i edukaciji o reproduktivnom zdravlju. Radićemo na poboljšanju položaja i unapređivanju zaštite dječjih prava u skladu sa UN Konvencijom o pravima djeteta. Preduzimaćemo aktivnosti na suzbijanju i sprečavanju nasilja u porodici i izraditi Strategiju za suzbijanje nasilja u porodici Republike Srpske za period 2014–2019. godina. Ujedno, izradićemo i Strateški planski dokument za djecu Republike Srpske.

4.6. UNAPREĐIVANJE FINANSIJSKOG SEKTORA

Za finansijski sektor Republike Srpske možemo reći da je, i pored svjetske ekonomske krize, i svega što se desilo sa finansijskim sektorima pojedinih zemalja u svijetu, zadržao stabilnost. Međutim, posljedice koje je ostavila kriza, prvenstveno na tržištu kapitala, smanjujući na taj način potencijalne investicione mogućnosti za ulaganje, te kroz povećanje nenaplativih kredita u bankarskom sketoru, razlozi su da im se u 2014. godini posveti posebna pažnja.

Prema tome, unapređivanje finansijskog sektora ćemo izvršiti kroz:

- Pojačani nadzor kreditnog rizika u bankama, obezbjeđenje adekvatnog kapitala i rezervi za potencijalne kreditne gubitke;
- Unapređivanje supervizije;
- Donošenje zakonskog okvira kojim će biti omogućena kupovina i prodaja bankarskih kredita i obavljanje poslova faktoringa;
- Podsticanje razvoja tržišta kapitala kroz unapređivanje industrije investicionih fondova;
- Stvaranje regulatornih pretpostavki za postepenu liberalizaciju cijena u obaveznim osiguranjima u saobraćaju i
- Institucionalno objedinjavanje finansijskog nadzora Republike Srpske.

Kada je riječ o bankarskom sektoru, u narednom periodu potrebno je da banke svoje aktivnosti usmjere na kontrolu dospjelih potraživanja, posebno nekvalitetnih kredita, te preduzmu mjere za efikasniju naplatu, izdvajanje adekvatnih rezervi za potencijalne kreditne gubitke, poboljšanje upravljanja aktivom, razvoj politika i procedura za adekvatno upravljanje kreditnim, operativnim i tržišnim rizicima, te vrše dalje kapitalno jačanje, da bi se sačuvala sigurnost i stabilnost svake banke, kao i stabilnost ukupnog bankarskog sektora. Agencija za bankarstvo Republike Srpske će, u okviru svojih ovlaštenja, nastaviti aktivnosti pojačanog nadzora kreditnog rizika u bankama, obezbjeđenju adekvatnog kapitala i rezervi za potencijalne kreditne gubitke, unapređivati i sprovođiti „Stres testove“ u bankama, preduzimati aktivnosti u cilju zaštite prava i interesa korisnika finansijskih usluga. Takođe, Agencija će vršiti kontrolu obavljanja platnog prometa i preduzimati aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i daljem jačanju transparentnosti poslovanja banaka i drugih finansijskih organizacija. U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija će dalje unapređivati i uspostavljati saradnju sa bankarskim supervizorima, naročito iz zemalja čije banke imaju akcionarske udjele u bankama iz Republike Srpske.

Zbog pogoršanja likvidnosti privrednih subjekata, prolongiranja rokova plaćanja izazvanih ekonomskom krizom, kao i trenda rasta nekvalitetnih kredita u bankama, postoji potreba donošenja

zakonskog okvira koji bi omogućio kupovinu i prodaju već odobrenih bankarskih kredita, kao i obavljanje poslova faktoringa.

U narednoj godini nastaviće se započete aktivnosti na izradi novog Zakona o bankama Republike Srpske, u cilju primjene standarda i direktiva Evropske unije, te Bazelskih principa (Bazel II i III) kojima se uređuje primjena bonitetnih zahtjeva poslovanja banaka, upravljanje rizicima, kapitalni zahtjevi koji se odnose na kreditne, operativne i tržišne rizike, supervizija i supervizijske mjere, zaštita korisnika finansijskih usluga i slično.

Kada je u pitanju tržište kapitala i u narednom periodu će se vršiti podsticanje razvoja tržišta i institucionalnih investitora, kroz usklađivanje pravnog okvira sa direktivama EU i međunarodnim standardima finansijske supervizije, unapređivanje standarda korporativnog upravljanja u skladu sa OECD principima i poboljšanje mehanizama njihove primjene, uspostavljanje i razvijanje saradnje sa regionalnim regulatorima, te unapređivanje uvezivanja regionalnih berzi. Takođe, usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investicionim fondovima, doći će do daljeg razvoja tržišta kapitala i unapređivanja industrije investicionih fondova. Društva za upravljanje će otpočeti postupak usklađivanja svog poslovanja u skladu sa odredbama ovog zakona, kao i poslovanja, ulaganja i ograničenja ulaganja zatvorenih investicionih fondova, u cilju njihove postepene transformacije u otvorene investicione fondove.

U cilju daljeg razvoja sektora osiguranja u Republici Srpskoj i stvaranja regulatornih pretpostavki za postepenu liberalizaciju cijena u obaveznim osiguranjima u saobraćaju, potrebno je pristupiti i izmjenama i dopunama Zakona o društvima za osiguranje, u smislu propisivanja mjera za efikasniji nadzor slobodnog određivanja premije, te izvršiti usklađivanje minimalnog nivoa kapitalnih zahtjeva sa relevantnim direktivama EU. Pored navedenog, potrebno je koordinisati aktivnosti različitih institucija i organa nadležnih za kontrolu svih segmenata poslovanja učesnika na tržištu osiguranja.

Zaključkom Vlade Republike Srpske imenovana je Delegacija za vođenje pregovora sa predstavnicima delegacije Republike Srbije u oblasti osiguranja u okviru Sporazuma o uspostavljanju specijalnih paralelnih odnosa između Republike Srpske i Republike Srbije. Zadatak delegacije je da utvrdi moguće forme saradnje u cilju unapređivanja tržišta osiguranja putem postepene liberalizacije usluga osiguranja kroz uzajamno otvaranje tržišta za usluge saosiguranja između Republike Srpske i Republike Srbije.

I u 2014. godini nastaviće se aktivnosti u oblasti finansijske edukacije korisnika finansijskih usluga, koje su usmjerene na povećanje njihove informisanosti i pismenosti, te promovisanje finansijskog tržišta Republike Srpske.

Dalje, potrebno je pristupiti sačinjavanju analize o mogućnosti, opravdanosti i prednostima institucionalnog objedinjavanja i organizovanja finansijskog nadzora u Republici Srpskoj. Na ovaj način bi se obezbijedio kvalitetniji i konsolidovan nadzor učesnika na finansijskom tržištu, racionalizovala organizacija i primijenile najbolje prakse iz Evropske unije.

U oblasti deviznog poslovanja u 2014. godini biće nastavljene aktivnosti na liberalizaciji tekućih i kapitalnih transakcija u poslovima sa inostranstvom i dalje usklađivanje sa pravilima Evropske unije. U cilju smanjenja administriranja u realizaciji spoljnotrgovinskih poslova biće pojednostavljen postupak registracije kreditnih poslova sa inostranstvom u dijelu koji se odnosi na komercijalne kredite. Takođe, Vlada će omogućiti plaćanje, naplaćivanje i prenos po kapitalnim poslovima prebijanjem dugovanja i potraživanja, ustupanjem potraživanja, preuzimanjem duga ili drugim oblicima plaćanja, propisivanjem uslova i načina vršenja ovih poslova. Naredna faza

liberalizacije obuhvatiće liberalizaciju kratkoročnih tokova kapitala, koji se odnose na portfelj ulaganja i finansijske zajmove i kredite sa rokom dospjeća kraćim od godinu dana.

4.7. EVROPSKE INTEGRACIJE I JAČANJE REGIONALNE SARADNJE

U narednom periodu nastavićemo sa sprovođenjem aktivnosti u oblasti evropskih integracija, kao i sa ostvarivanjem saradnje sa institucijama BiH u sprovođenju zajedničkih aktivnosti u oblastima evropskih integracija, koje će se u svemu odvijati u skladu sa Odlukom o ostvarivanju koordinacije republičkih organa uprave u sprovođenju aktivnosti u oblasti evropskih integracija i međunarodne saradnje, te uz puno poštovanje sopstvenog sistema koordinacije čiji je cilj da odgovori potrebama funkcionalnog, sistemskog i organizovanog djelovanja svih nivoa vlasti u BiH, u skladu sa ustavnim nadležnostima. Aktivno će učestvovati u radu zajedničkih tijela sastavljenih od predstavnika EU i institucija u BiH, uključujući i institucije Republike Srpske, u cilju praćenja realizacije obaveza iz procesa evropskih integracija.

U 2014. godini, predviđen je nastavak aktivnosti na jačanju regionalne, međuregionalne i prekogranične saradnje, koja predstavlja snažan podstrek i okvir za ubrzanje ekonomskog razvoja i smanjenje razlika u razvijenosti regija. Regionalna partnerstva i priprema i sprovođenje zajedničkih aktivnosti, biće u funkciji ekonomskog i društvenog razvoja, odnosno unapređenja privredne, naučne, kulturne, socijalne i drugih vidova saradnje, a u kontekstu evropskih integracija. Dalje, fokus će biti na jačanju institucionalne saradnje sa regionalnim vlastima drugih zemalja, kroz potpisivanje novih i realizaciju postojećih sporazuma o saradnji, zatim na intenziviranju učešća Republike Srpske u različitim regionalnim inicijativama, te na saradnju sa međuregionalnim organizacijama i asocijacijama. Kontinuirano jačanje saradnje sa Republikom Srbijom u svim oblastima, a na osnovu Sporazuma o specijalnim i paralelnim vezama, ostaće jedan od prioriteta Vlade Republike Srpske. U tom smislu, nastaviće se sa redovnim održavanjem zajedničkih sjednica Vlade Republike Srpske i Vlade Republike Srbije, kao i Savjeta za saradnju kojeg čine predsjednici i premijeri Srbije i Republike Srpske. Aktivnosti na realizaciji zajedničkog projekta „Podrinje“ nastaviće da se sprovedu u 2014. godini na teritoriji 25 opština (13 sa teritorije Srbije i 12 sa teritorije Republike Srpske) s ciljem unapređivanja infrastrukturnog povezivanja (mostovi), realizacije projekata u oblasti energetike, turizma, poljoprivrede, vodoprivrede, brendiranja proizvoda i slično. Takođe, aktivnosti će biti usmjerene na jačanje veza sa našom dijasporom, pri čemu će značajnu ulogu i dalje imati predstavništva Republike Srpske u inostranstvu, posebno predstavništva u Republici Austriji, SR Njemačkoj i Sjedinjenim Američkim Državama. Kao jedno od osnovnih opredjeljenja Vlade Republike Srpske u 2014. godini, nastaviće se i sa aktivnostima na širenju mreže predstavništava Republike Srpske u inostranstvu, koja predstavljaju značajan segment institucionalne strukture Republike Srpske o pitanju njenog predstavljanja, te promocije njenih potencijala i interesa u inostranstvu.

5. REALIZACIJA EKONOMSKE POLITIKE

Mjere definisane u ovoj ekonomskoj politici usklađene su sa Budžetom Republike Srpske za 2014. godinu i drugim izvorima finansiranja, kojim se obezbjeđuju sredstva za njihovu realizaciju, te strateškim dokumentima Republike Srpske. Ekonomska politika će biti i osnova za planiranje rada svih organa i organizacija, a njihovi rezultati će se ocjenjivati u skladu sa ovim dokumentom. Sva ministarstva će u najkraćem roku sačiniti plan rada za 2014. godinu. Vlada Republike Srpske će usklađivati aktivnosti na ostvarivanju operativnih planova ministarstava i kontrolisati ostvarivanje usvojenih mjera.